

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkívüli förvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Főszerkesztő:
FEKETE LÁSZLÓ Dr.
budapesti kir. közjegyző.

Felelős szerkesztő és kiadó:
SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr.
budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, XIV., Thököly-út 39. Telefon: 2-970-69

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári
csekkszámja: 41.951.

Telepítési törvény.

Irta: *Krenner Zoltán dr.*
kir. közjegyző.

A telepítésről és más földbirtokpolitikai intézkedésekről szóló 1936. évi XXVII. törvénycikk (Tft) a 100.000/1937. F. M. számú rendelet (R) szerint 1937. évi augusztus hó 1. napján hatályba lépett. A magántulajdon jogba e törvény alapján az állami beavatkozás oly széles körben történik, s annyi érvényben lévő jogszabály és eljárási rendelkezés módosul, hogy a királyi közjegyzőknek — akik a tulajdonjog változást élők között és halálozatra tanúsítják — e törvény alapgondolatait ismerniök kell s a közjegyzői gyakorlatot érintő határkérdések megoldása esetén az új szabályok alkalmazásához szükséges készséggel kell rendelkezniök. E célok érdekében — egészen nagy vonásokban — ismer-tjük a Tft.-t és R.-t.

A Tft. célja nem a földhözjuttatás, hanem egzisztenciák alapítása. Állami beavatkozás nyomán olyan birtokokat teremt, vagy meglevőket kiegészít, melyek egy-egy család eredményes gazdálkodásának alapjául alkalmasak lehetnek. E célra a tulajdonost kisajátításszerűen birtoka, vagy annak egy része átengedésére kötelezi. Nem kisajátítás útján, mert nem az átengedendő ingatlanok azok kizárólag, melyek a törvényben megállapított célra feltétlenül szükségesek, de nem az 1920. XXXVI. t. c.-ben megállapított megváltás útján sem. A Tft.-vel teremtett átengedés a kisajátítás és megváltás között elhelyezhető eljárás. Vannak

Krenner Zoltán dr.: Telepítési törvény.

Hirkó Boldizsár dr.: Jogok, mint hagyatéki vagyontárgyak.

A pécsi és szegedi kamarák közgyűlései.

Közlemények.

Az igazságügyminiszter jubileuma.

Az egy, vagy több kamara nagy problémája.

Halálozás.

A budapesti kamara választmányi ülése.

Kamarai közlemények.

A nyugdíjintézet ülése.

A községi jegyzők tehermentesítése.

Holtaknyilvántartási eljárás illetéke.

Allásközvetítés.

Kihirdetett törvények.

Rendeletek.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Magyar Jogi Szemle.

A Jogi Hírlap Döntvénytárát.

Polgári Jog.

Az Ugyvéd.

A telepítési törvény.

Illetékügyi Közlöny.

Magánjog.

Joggyakorlat.

Szerkesztői üzenetek.

ingatlanok, melyek egészben elvonhatók (hazaárulók vagyona, hitelintézeti és a gazdavédelem során értékesítésre kerülő ingatlanok), melyeknél bizonyos minimális terület az átengedés után is megmarad (nagybirtok, 1914. után szerzett birtok) s végül melyekből bizonyos hányad a megmaradó terület minimalizálása nélkül elvonható (felszabadult hitbizomány). Az előfeltételek megállapítása, az átengedés s ezzel kapcsolatos eljárások során szükséges intézkedések a Fm. hatáskörébe vannak utalva. Ha a Fm. e hatáskörében magánjogi kérdéseket rendez, vagy a Püm. vagy Hvm. a törvény intézkedései alapján valamely kérdésben határoz, e határozatok ellen bármelyik érdekelt az ingatlan fekvése szerint illetékes Itélőtáblánál panasszal élhet.

A törvény céljára területükre tekintet nélkül felhasználható ingatlanok jelentős csoportját alkotják azok, melyeket a hitelintézetek és más vállalatok árverésen, vagy ezzel egy tekintet alá eső módon szereztek. Ezeknek az ingatlanoknak tulajdonosai szabadon elidegeníthetik ingatlanaikat olyan személyek részére, akikkel szemben az államot elővásárlási jog nem illeti meg (hivatásos mezőgazdák), más részére való elidegenítés esetén azonban a szerződés érvényéhez nem az elővásárlás felajánlása, hanem Fm. pozitív jóváhagyó nyilatkozata szükséges.

A törvényben szabályozott átengedési kötelezettség érvényesítése hosszú ideig fog tartani, ezért az ingatlan forgalom megbénításának elhárítása okából az átengedésre kötelezés időpontjában fennálló tulajdoni viszonyokat kell alapul venni; az eljárás megindítása után kötött ügyletek — az öröklés útján történő háramlást is ideértve — az átengedési kötelezettség mértékét nem érintik, mert a Fm. határozata alapján a telekkönyvi hatóság az eljárás megindítását a telekkönyvben feljegyzi s ezzel a törvény végrehajtása szempontjából lényeges tulajdoni állapotot rögzíti. Így a tulajdonos rendelkezési szabadsága megmarad és akár a kőszerzemény megosztásának, akár a leendő örökösök között élők közötti vagyonekülönítésnek helye lehet, ez esetekben azonban a családi körön belül átruházott ingatlanokat az átengedési kötelezettség szempontjából továbbra is az átruházó birtokállományához kell számítani, vagy annak tekinteni. Azok az elidegenítések pedig, melyek a törvény célját valósítják meg (kisbirtokok létesítése), (földbérlő szövetkezetek alakítása) a tulajdonos javára kedvezményeket jelentenek.

Az 1914. óta szerzett birtokoknál az átengedési kötelezettséget nem a birtoktest nagysága, hanem az új szerzés ténye adja

meg s ezek közös tulajdon esetén is oszthatlanul lesznek számításba véve.

Az eljárás megindítását jelentő telekkönyvi feljegyzés az ingatlan forgalomnak nem jogi akadálya, a telekkönyvi hatóság a tulajdonjog változást vagy jelzálogjog bekebelezését nem tagadhatja meg, hanem a feljegyzésnek csak az a hatálya, hogy a feljegyzéskor fennállott telekkönyvi állás lesz irányadó az átengedési kötelezettség teljesítése szempontjából és ennek megfelelően az ilyen feljegyzéssel terhelt ingatlanra vonatkozó hagyatéki tárgyalás rendjén a közjegyző a telekkönyvi hatóságot az iránt keresi meg, hogy a háramlás folytán az egyes örökösöknek jutó ingatlanra a feljegyzést tartsa fenn, mert az átengedésre bármelyik, öröklés útján tulajdonossá lett, birtokost kötelezni lehet. Ezért az osztályegyezségnél erre a körülményre, mely az esetleges értékkiegyenlítés szempontjából fontos, figyelemmel kell lenni. Ez a feljegyzés a tulajdonos kérelmére a hatályosság kezdetétől számított egy év elteltével törölhető s ez időn túl az átengedésre kötelezés szempontjából a feljegyzés törlésekor fennálló birtokállapot az irányadó.

A törvény hatályba lépésétől számított három éven belül a Fm. megállapítja, hogy melyik birtokból mily területre nézve van átengedésre kötelezésnek helye és ezt a határozatát a tulajdonossal és a haszonélvezővel közli, akik tanusítványt kérhetnek arról, hogy birtokuk tekintetében az átengedésre kötelezés előfeltételei nem állanak fenn, illetőleg, hogy meghatározott időn belül az átengedésre kötelezés nem fog megtörténni. Ezzel lehetővé van téve a birtok elidegenítése, vagy megterhelése, mert előre megállapítható az átengedési kötelezettség mértéke és időpontja. Ha a Fm. a tanusítvány kiállítását megtagadja, vagy a kérelemre nem nyilatkozik, ezeket a körülményeket az Itélőtábla állapítja meg.

Az átengedésre kötelezés azt jelenti, hogy az ingatlan tulajdonosa köteles kijelölt ingatlanát vagy annak kijelölt részét az államnak tulajdonul átadni, vagy haszonbérletbe átengedni; a haszonbérleti viszonyt még árverés útján történő tulajdon változás sem érinti; a haszonbérletbe átengedés csak kivételes és csak a 3000 kataszteri holdon felüli, háborús szerzésű és a hitbizományi kötöttségből felszabadult ingatlanokra történhetik meg.

Ha a Fm. meghozza az átengedésre kötelező határozatát, megkeresésére a telekkönyvi hatóság az átengedési kötelezettséget a telekkönyvben feljegyzi. A feljegyzéssel egyidejűleg az

eljárás megindításának telekkönyvi feljegyzése a tulajdonos valamennyi ingatlanairól törlendő. A feljegyzéssel egyidejűleg a tulajdonul adásra vagy haszonbérletbe engedésre kijelölt ingatlanokat le kell jegyezni s önálló jószágtestté alakítani. A feljegyzésnek az a hatálya, hogy a feljegyzés után az ingatlanra bejegyzéseket foganatosítani nem lehet (kivéve természetesen a feljegyzés előtt megüresedett ranghellyel való rendelkezést), csupán azokat a jogváltozásokat, melyek az ingatlanoknak terhelésüktől való mentesítését eredményezik, vagy öröklés esetén tulajdonos változást eredményeznek. Vagyis a tulajdonos halála esetén a feljegyzés az ingatlan hagyaték átadásának nem akadályozza, valamint nem akadályozza az ingatlan elidegenítését sem, de a feljegyzés hatálya megmarad az új tulajdonossal szemben is.

Az átengedésre kötelező határozat ellen az Itélőtáblánál panasszal lehet élni s a határozat hatálya megszűnik az Itélőtábla megfelelő határozata esetében, valamint akkor is, ha a feljegyzéstől számított kettő év alatt az állam a kártalanítási összeg előre fizetendő részét nem fizeti meg. Az állam az átengedésre kijelölt ingatlan valóságos és teljes becsértékét tartozik megfizetni. A becsérték megállapításának összecszerúsége ellen nemcsak a tulajdonos (haszonélvező), hanem azok a telekkönyvi érdekeltek is élhetnek panasszal, akiknek dologi joga az átengedésre kötelező feljegyzést rangsorban megelőzi. Az ingatlanokért járó ellenszolgáltatásra követelésüket érvényesíthetik azok a jelzálogos hitelezők és más érdekeltek, akiknek az ingatlan állagára vagy haszonélvezetére dologi joguk van.

Az 1935. év végén fennálló öröklési, ajándékozási, vagy más vagyónátruházási illeték, valamint együttesen kezelt közadó tartozását a fizetésre kötelezett a törvény céljára alkalmas ingatlanok tulajdonul való átadásával kiegyenlítheti, ha a tartozás járulékaival együtt 5000 pengőnél nagyobb. Ez esetekben a telekkönyvi hatóságot a Pm. keresi meg az átengedésre kötelezés telekkönyvi feljegyzése iránt, mely feljegyzés folytán a tulajdonos halála esetén az örökösökkel, vagy az ingatlan elidegenítése esetén az új tulajdonossal szemben is érvényesíthető az átengedésre kötelezés.

Az átengedett ingatlanokat a Pm. a birtokszerzőknek adásvételi szerződés alapján bocsátja birtokába, illetőleg haszonbérleti

szerződéssel adja haszonbérbe.¹ A birtokszerző akkor kérheti tulajdonjogának bekebelezését, ha a vételár felét letörlesztette és a szerződésben előírt egyéb feltételeket teljesítette. A tulajdonjog bekebelezése iránt a telekkönyvi hatóságot a Fm. keresi meg s azzal egyidejűleg a vételárhátrálék erejéig a jelzálogjog bekebelezendő; egyidejűleg a telekkönyvben a birtok különleges jogi természetét fel kell tüntetni. E bejegyzéstől számított 32 év alatt az ingatlan elidegenítése, megterhelése, megosztása, egyesítése, vagy annak tulajdoni viszonyaiban beálló egyéb változás csak a Fm. engedélyével történhetik. Az engedély kieszközlése nem szükséges a köztartozások, osztályegyezségből eredő követelések jelzálogjogi biztosítása, özvegyi jog és aljelzálogjog bejegyzése esetén és az ingatlanra engedély nélkül is végrehajtást lehet vezetni a jelzálogjoggal már biztosított követelések behajtása végett, valamint az ingatlan tulajdonosát a törvény értelmében terhelő eltartási kötelezettségből származó követelés erejéig.

A 32 esztendő alatt e különleges jogi természetű ingatlanok — elvileg — a tulajdonos halála esetében sem oszthatók meg. Ha tehát a tulajdonos a különleges jogi minőségre vonatkozó feljegyzés hatályának tartama alatt meghal és az örökösök között nem létesíthető olyan osztályegyezség, mely szerint a birtok osztatlanul háramoljon egy örökösre, úgy az államot visszavásárlási jog illeti meg. Mielőtt a visszavásárlással kapcsolatos — az örökösödési eljárás szempontjából lényeges — eljárást ismertetnénk, szükséges a következőket tudnunk.

A birtokszerző örökhagyó vagy haszonbérelő volt, vagy adásvételi szerződés alapján volt birtokban, de tulajdonjogot még nem szerzett, vagy tulajdonjogot szerzett és akkor halt meg, amikor birtoka a különleges jogi minőség feljegyzésének hatálya alatt állott.

Mind a három esetben a községi előljáráóság köteles a halálesetfelveletli ív hivatalos másolatát haladéktalanul megküldeni a Fm.-nek s ebben feltüntetni, hogy az örökhagyó a birtokszerzők említett három kategóriájának melyikébe tartozik. Ha az örök-

¹ Ennél az eljárásnál, valamint általában a törvény végrehajtásánál a községi előljáráóságok (jegyzők) sokoldalú és nehéz működést tartoznak kifejteni s azért amikor e sorok írása közben a Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara felterjesztését olvassuk, mely a telepítési törvénnyel kapcsolatban a községi jegyzők tehermentesítése érdekében szólal meg, az a gondolat vetődik fel, vajjon nem volna-e helyes a jegyzőket a „magánmunkálatok“ terhétől megszabadítani?

hagyó haszonbérlet volt, a haszonbérleti viszony nem szűnik meg, hanem azt az örökhagyó által kijelölt örökös folytatja, vagy ennek hiányában az, akit a Fm. kijelöl. Ha nincs ilyen örökös, vagy a haszonbérleti viszonynak az örökösrel folytatása akadályba ütközik, a haszonbérleti viszony megszűnik és az örökhagyó — haszonbérletnek az állammal szemben fennálló megtérítési követelése (beruházások és más költségek) hagyatékot képez.

A tulajdonjogot még nem szerzett birtokszerző halála esetében a birtokot annak az örökösnek kell juttatni, akivel — haszonbérlet esetében — a haszonbérleti viszonyt folytatni kell. Ez esetben a visszavásárlási jog gyakorlása esetén kialakuló visszavásárlási ár, mint hagyatéki vagyon, illeti meg az örökösöket, tehát azt, vagy azokat is, akik részére nem történik birtok juttatás.

A telekkönyvi tulajdont már megszerzett birtokszerző halála esetében olyan osztályegyezséget kell kötni, melynél fogva a birtok megosztása elkerülhető;² ha ilyen egyezséget nem lehet kötni, az államot visszavásárlási jog illeti. A megfelelő egyezség kötésének megkönnyítésére a Fm. a telepítési alaptól jelzálogjogi biztosítás mellett a vételár törlesztés szabályai szerint törlesztendő kölcsönt nyújthat. A Fm. az egyes örökös társaknak más kisbirtok juttatása útján is módot nyújthat arra, hogy a Tft. értelmében szerzett birtok egy leszármazó örökös kizárólagos tulajdona maradjon, s ez az örökös örökös társait, vagy azok közül egyeseket az általuk szerzendő birtok fejében járó vételár fizetési kötelezettségnek vagy egy részének átvállalásával elégítse ki. Mindezeknek a kérdéseknek a Tft. szellemében való megoldása a hagyatékot tárgyaló közjegyző feladata.

Az örökösökkel való elszámolást és a visszavásárlási jog gyakorlását a Fm. eszközli. A haszonbérlet — birtokszerző és a még nem telekkönyvi tulajdonos birtokszerző örökösével történő elszámolás eredményeképpen az örökhagyót megillető összeget a Fm. a hagyatéki eljárásra illetékes közjegyzőnél hagyatéki letétbe helyezi és az elszámolásról szóló és az új birtokszerzőt kijelölő határozatot valamennyi ismert örökösnek és az örökhagyó özvegyének kézbesíti, akik a határozat ellen panasszal élhetnek. Az ismeretlen örökösök képviselőjére minden esetben az Öe. szabályai az irányadók.

² Az ivadékok egyenlő arányban leendő öröklési elvének lehetséges áttörésére aggodalommal gondolunk.

A visszavásárlási jog addig gyakorolható, amíg az örökös tulajdonjoga a telekkönyvbe bejegyezve nincsen, gyakorlása pedig akképen történik, hogy a Fm. a hagyatéki eljárásba kellő időben beavatkozik és az örökösöket az illetékes, hagyatékot tárgyaló, közjegyző útján értesíti. Helyes eljárás tehát az, ha a közjegyző a tárgyalás határnapjáról a Fm.-et értesíti. A visszavásárlási ár a birtoknak a birtokszerzővel szemben megállapított vételára, melyből le kell vonni a tőkeösszeg még le nem járt részét, valamint a lejárt, de még ki nem fizetett törlesztő részleteket. A visszavásárlási ár fejében fizetendő összegből ki kell elégíteni a hátrálékos köztartozásokat, le kell vonni a jelzálogjoggal biztosított követeléseket. A visszavásárlási jog gyakorlása esetében a visszavásárlás fejében fizetendő összeget a Fm. a hagyatékot tárgyaló közjegyzőnél helyezi letétbe. A visszavásárlási nyilatkozatot és az elszámolást a Fm. annyi példányban küldi meg a közjegyzőnek, hogy a közjegyző azt a panaszra jogosultak mind-egyikének kézbesíthesse. A kézbesítés megtörténtéről és időpontjáról a közjegyző a Fm.-nek hivatalos jelentést tesz. A panaszt a közjegyző útján is elő lehet terjeszteni; a panasz beadása napjának azt a napot kell tekinteni, melyen a panaszt a királyi közjegyző a Fm. címére postára adja. A panasz beadására megszabott határidő eltelté után a Fm. értesíti a közjegyzőt, hogy panaszt adtak-e be és ha igen, azt ki terjesztette elő. A panasz tárgyában hozott határozatot — szükség esetében a már letétbe helyezett összeg egyidejű kiegészítésével — a Fm. megküldi a közjegyzőnek.

Az ezekre az esetekre szóló különleges — az Öe.-t módosító — szabályokat külön rendelet fogja megállapítani.

Ha a Fm. a visszavásárlási jog gyakorlásával szerzett ingatlanra, az új birtokszerző tulajdonjogának bekebelezése iránt a telekkönyvi hatósághoz a Fm. megkeresést intéz, ez esetben ugyancsak a közjegyző feladata lesz a telekkönyvi tulajdonos örökhagyó tulajdonjogának ily módon történő háramlását a hagyaték átadásával kapcsolatban telekkönyvileg foganatosítani. A hagyaték átadása ily esetben azon a módon történhetik, ahogyan az Öe. 70. §.-a szerint az örökhagyó tulajdonául bejegyzett, de nem az örökhagyó tulajdonát képezett ingatlan telekkönyvi rendezése történik. A R. 111. §.-a szerint lehetséges lesz az ilyen birtoknak a korábbi tulajdonos részére leendő visszabocsátása

is, melyre vonatkozó és a telekkönyvi foganatosítás érdekében szükséges teendők ugyancsak a közjegyző hatáskörébe tartoznak.

A R. szerint az Öe.-t módosító rendelet kibocsájtása után az itt most érintett kérdések részletes ismertetésére vissza fogunk térni.

Jogok, mint hagyatéki vagyontárgyak.

Irta: *Hirkó Boldizsár dr.*
kir. közjegyzőhelyettes.

E közlöny f. évi 6. számában Balogh János dr. „Nemzetközi vonatkozású ingóvagyon“ címen megjelent tanulmányának tárgya elsőrendű közjegyzői kérdést vet fel és miután a cikk alapját képező megállapítás helyességéhez sok szó fér, a hozzáfűzött következtetések is komoly kritikára szorulnak. Előre kell bocsátanom, hogy amennyiben az alábbiakban „követelés“ szót használom, alatta mindenkor az egyszerű, tehát nem értékpapírba foglalt pénztartozásra gondolok. Egyébként a kérdést hagyatéki eljárás szempontjából szeretném megvilágítani.

Balogh János dr. cikkének alapját a következő megállapítás képezi: „Ahol a pénztartozás teljesítendő, ott van a követelés fizikailag, ott vonhatjuk hagyatéki eljárás alá.“ Majd később: „bennünket a gyors és biztos jogszolgáltatás szempontjából csak az irányíthat, hogy hol van a teljesítési hely.“

Minden vonatkozásban osztom az író véleményét, hogy e kérdés nagy jelentőséggel bír és nap-nap után felmerülő problémát jelenthet.

Azonos a véleményem a tekintetben is, hogy annak a kérdésnek eldöntésénél, vajjon hol található valami, hagyatéki eljárás tárgyát képező követelés, nagy utat kell megtenni a jog forrása felé.

Lépjünk erre az útra és bontsuk elemeire a fogalmakat.

A magánjogi rendszerek egybehangzó tanítása szerint: „dolog, csak testi tárgy lehet.“ (Szladits Magyar Magánjog vázlata V. kiadás) A követelés fizikailag nem létező, testetlen tárgya a jognak és nyilvánvaló, hogy a természetes, vagy jogi személy fogalma alá sem vonható. Éppen ezért „a követelés, mint az a jog, amelynél fogva a jogosult a kötelezettől valamilyen szolgáltatást köve-

telhet“ (Hatásköri Biróság 616. számú ítéletéből), — önálló helyet foglal el minden magánjog rendszerében.

Ehhez hasonló helyzetben vannak azok a jogok, melyeket eszmei javak néven ismerünk, s amelyek „középen állanak a dolgokra irányuló tulajdonjog és az ember személyiségének közvetlen jogi oltalma, vagyis a személyiségi jogok között“ (Szladits M. M. V. V. kiadás) Ezek is lényegükben vagyoni jogok“ (Szladits, mint előbb.).

Hagyatéki eljárás tárgyát azonban az örökhagyó vagyona képezi, azaz „valamely személy *vagyonérdekű* jogainak és vagyoni tárgyú kötelezettségeinek összesége“ (Szladits, mint előbb). „Öröklés tárgyát csak vagyoni jogok képezhetik“ (Fabinyi: Öröklési jog, Grill-féle kiadás) majd a 43. T. Ü. H. szerint: „az öröklés tárgyát általában vagyoni érték képezi“.

Miután a követelések és egyéb vagyoni jogok sem az ingó, sem az ingatlan, de még a személy fogalmi körébe sem tartoznak, viszont vitathatatlan vagyoni értéket képeznek, a vagyonnak közhasználat szerinti ingó és ingatlanra való felosztása és megkülönböztetése végett interpretáló szabályhoz kell folyamodnunk és ekként a vagyoni jogok egyik csoportját (az ingatlanra vonatkozó jogokat) az ingatlan vagyon, míg másik csoportját (*követelések, eszmei javak stb.*) az ingó vagyon közé számítjuk. (M. T. J. 508. §.)

A követelések és egyéb vagyoni jogok tehát fizikailag nem létező (nem testi tárgy) részei a vagyonnak és általában az ingóságok közé sorolandók.

Az Ö. E. szerint azonban feltétlenül megállapítandó, hogy a fizikailag nem létező ezek a vagyontárgyak hol vannak, helyesebben azok léte hol vélelmezendő.

Miután a követelés az a vagyoni jog, melyszerint a jogosult a kötelezettől valamit követelhet, miután továbbá „a jog az egyén uralma mások akarata felett“ (Windscheid, uralmi elmélet) az egyén megjelölését a vele azonos személy, vagy személyiség, az uralmat pedig a hatalom szóval helyettesítve, — a követelés a személyiségnek az a hatalma, melyszerint valakitől valamilyen szolgáltatást követelhet. (Ulpianus szerint a személynek az a képessége).

A követelés tehát a jogosult vagyoni jogi személyiségéhez tapad (a személyiség képessége, illetve hatalma) vagyoni jogi személyisége pedig ott van, ahol vagyoni jogi személyiségét általában kifejti, ahol e jogait általában gyakorolja.

A vagyoni személyiség helye állapítja meg tehát a fizikailag nem létező vagyonjogok helyét is és ez a hely, a magánjog tanítása szerint, a jogosult lakhelye.

A lakhely ugyanis nemcsak az állandó ottmaradás szándékával választott hely, hanem fogalmilag egyszersmind „az a hely, melyet a személy vagyoni személyiségének központjául választ”. (Telman: Az örökösödési eljárás könyvében közölt anyagi jogszabály.)

A követelés és a többi fizikailag nem létező, ingók közé sorolt vagyoni jog, e jogok alanyának: az embernek rendes lakhelyén létezőnek tekintendő.

A közjegyzőt érdeklő gyakorlati következménye e megállapításnak az, hogy ezek a vagyoni jogok a hagyatéki eljárás szempontjából otlévőknek vélemezendők, ahol az örökhagyó utolsó rendes lakhelye volt.

Miután e megállapítástól lényegesen eltér Balogh János dr. előbb hivatkozott cikkének kiindulási pontja és alapja, kíséreljük meg az ő megállapítását is részletesebben megvizsgálni.

Olyan jogszabályt, hogy a követelés ott van, ahol az teljesítendő, sem a jogirodalomban, sem a judikaturában nem találunk. A tételes jogból az alaki jogot kodifikáló Pp. 27. §-a foglalkozik a követelések egy részének fizikai hollétével, azonban ez is más jogi vélelmet állít fel és az előbbi szerény megállapítást látzik támogatni. Fel kell tennem tehát, hogy megállapítását a szerző a gyakorlati életből szűrte le és ezt a fictiót, mint axiómát kezelte.

Gyakorlati szempontokat vizsgálunk tehát, midőn felteszem a kérdést, ha az anyagi igazságnak nem is felel meg, de a gyakorlati élet szempontjából helyes-e, hogy a követeléseket otlévőknek tekintjük, ahol azok teljesítendők?

Mindenekelőtt hivatkozom a cikk írójának helyes megállapítására, arra ugyanis, hogy a szolgáltatás helye csak akkor állapítható meg a hitelező lakhelyén, ha a törvény, illetve jogszabály, vagy a felek ügyleti akarata más helyet nem jelölt meg. A magánjog erre vonatkozó szabályai azonban nem cogens, hanem dispositiv jellegűek, azaz a felek általában szabadon választják meg a követelés teljesítésének helyét. Ha pedig ez így van, könnyen elképzelhető, hogy a gyakorlatban micsoda zür-zavar, micsoda jogi tohuvabohu származik abból, ha a hagyatéki eljárásban elsősorban a követelés alapját képező jogügylet után

kellene nyomozni (hiszen enélkül azok holléte meg nem állapítható) és a kutatások eredménye az lenne, hogy a felek facultativ teljesítési helyben állapotok meg.

Nem gondolnám, hogy ez praktikus szempontból a gyors és biztos elintézés javára szolgálna.

De ettől eltekintve, micsoda gyakorlati megoldást találna a cikk írója azoknak a vagyoni igényeknek hollétére, melyek szolgáltatással egyáltalán nincsenek egybekötve, vagy csak bizonyos negatív magatartásra kényszerítenek? Ha a szolgáltatás helye állapítja meg a vagyoni jogok fizikai hollétét, hol vonható hagyatéki eljárás alá a szerzői jog, ahol egyáltalán nincs teljesítési hely, viszont a hozzákapcsolt vagyoni érdek igen jelentős lehet.

Azt hiszem fölösleges e kérdést ad absurdum vinni, mert enélkül is megállapítható, hogy az író fictiója a gyakorlati élet szempontjából sem helyes, sőt komoly jog-bizonytalanság szülője lehet. (Mindezekről függetlenül semmi sem indokolja azt, hogy a követelés éppen otlévőnek legyen tekintendő, ahol megszűnik, hiszen a teljesítés helye a követelés temetője. Akkor már logikusabb volna, ha az ügyletkötés helye jönne szóba, hiszen ez az a hely, ahol a követelés létrejött és rendszerint azonnal megállapítható.)

A teljesítés helyének fictióját az író még az értékpapírokra is kiterjesztette, mondván: „a váltón, csekken, közönséges és kereskedelmi utalványon alapuló követelések, mikor tekinthetők belföldi és mikor külföldi vagyonnak, azt szintén a fizetés, illetve a teljesítés helye határozza meg.” Majd később: „a belföldön levő s földrajzilag különböző, többféle fizetési- teljesítési- rendeltetési- és telephely, ugyanazon hagyatéki eljárásban az ország különböző helyein fekvő ingó vagyontekintete alá esik.”

Kikerülhetetlen volt, hogy az író a helytelen praemissa következtében ehhez a képtelen jogi konsekvenciához ne jusson, amelynek azonban most már a leghatározottabban ellent kell mondanunk.

A hivatkozott okiratok ugyanis a közönséges utalvány kivételével, nem pénz-követelések egyszerű bizonyító eszközei, hanem a váltó- és kereskedelmi törvények, valamint a jogtudomány tanítása szerint olyan okiratok, melyek valamely követelést akként testesítenek meg, hogy követelés csakis bennük és általuk áll fenn, és azonkívül egyáltalán nem is érvényesíthető, más szóval értékpapírok.

Az értékpapír a követelés incorporatioja és az abban rejlő jogok kizárólag az azokat megtestesítő „papírok tényleges átadásával szerezhetők meg“ (Kuria 1360/1889. K. T. 258. és következő szakaszai.) *A követelés az értékpapírban testet öltött, fizikailag megjelent és ekként tárggyá, dologgá vált.* Az értékpapír jogi fogalmát tekintve ingó dolog. Forgalom tárgya és az összes jog az ingókra irányadó jogokhoz igazodik (vétél K. T. 258., 296., 300. §. Zálogjog 303. §.). Sőt az értékpapírok tulajdonát még akkor is megszerzi a vevő, ha az eladó tulajdonos nem volt. (K. T. 300. §.) Átruházása nem a követelésekre irányadó jogszály, azaz cessió, hanem az ingók tulajdonszerzése: átadás (tradíció) útján történik.

A teljesítés helyével semmi néven nevezendő összefüggésben nincsen, hiszen a bennük kifejezett szolgáltatás összege leggyakrabban még az értékpapír forgalmi értékétől, azaz e papírokban rejlő vagyoni érdektől is eltér. (Tőzsdei értékpapírok névértéke és forgalmi értéke, kötvények, stb.)

Miután az értékpapírok ingók, ott vannak, ahol fizikailag megtalálhatók. Ha az örökhagyó lakásának páncélszekrényében őrzött váltók nem ott, hanem p. o. a Magyar Nemzeti Bank soproni fiókjánál lévőknek volnának tekintendők, ez a fictió nemcsak jogi, hanem fizikai képtelenség is lenne. Tudomásom szerint ugyanis még ma is áll az a klasszikus fizikai törvény, hogy egy test, egy időben csak egy helyen lehet.

Legvégül a nemzetközi vonatkozásokra is ki kell térnem. A belföldi örökhagyónak külföldi adóssal szemben fennálló pénzkövetelésére vonatkozó belföldi hagyatéki birói végzést általában nem azért nem fogantatosítja a külföldi hatóság, mert ez a vagyontárgy külföldön van, hanem mert a jogok háramlásának belföldi birói tanusítását, az állami suverenitás alapján és a viszonyosság hiányában saját állampolgárára kötelezőnek nem ismeri el. (Nemcsak a hagyatékátadó végzést, de még a jogerős birói ítéletet sem respektálja, ha a két állam között viszonyosság nincs.) Az ezzel ellentétes nemzetközi egyezmények rendszerint nem a justiniánusi jogon felépült és Európában elfogadott jogrendszerek alapján kialakult és kikristályosodott fogalmakat, azaz az anyagi igazságot változtatták meg, hanem nemzetgazdaságpolitikai érdekekből ez igazságok érvényesülésének ideiglenes korlátokat állítottak.

Az optánkövetelések tekintetében azonban az állami suverenitás kérdése már nem merülhet fel. E követelések nemzetközi

egyezményen alapulnak és a suverenitás kérdése a nemzetközi szerződéssel rendezést nyert. Akkor ugyanis midőn a két állam vegyes döntőbirósági szerződést kötött, gyakorolta állami felségjogát és e felségjogok meghatározott körben való érvényesítését a döntőbiróságra ruházta át, illetve e felségjogokról lemondott. Mindkét állam alávetette magát a döntőbiróság ítéletének, ekként ezekből az ítéletekből folyó jogok, mint követelések már nem állanak az egyes államok felségjogai alatt. Tehát nem a követelés jogalapja (kártalanítás, vagy hasonló egészen közömbös dolog) hanem a már egyezségileg rendezett suverenitás kérdése a döntő.

A pécsi és szegedi kamarák közgyűlései.

A pécsi és szegedi kir. közjegyzői kamarák egy napon, szeptember hó 8-án tartották meg rendes évi közgyűlésüket, amelyekről az alábbiakban hozunk részletes tudósítást.

I.

A pécsi kir. közjegyzői kamara Pécsen ez évi szeptember hó 8 napján tartotta meg rendes évi közgyűlését *Angyal Béla* dr. kamarai elnök vezetése mellett. A közgyűlésen jelen voltak még: *vitéz Barna Lajos dr., Berzsenyi László dr., Csányi László dr., Csemesz Dénes dr., Csonka Zenó dr., Debreczeni Dezső dr., Hanny Andor dr., Kasza Sándor dr., Keck László dr., Kenderessy János dr., Kiss Elemér dr., Krausz Győző dr., Mártonffy Bogdán dr., Májay Dezső dr., Mike Imre dr., Milassin Jenő dr., Nozdroviczky Ferenc dr., Örley György dr., Szakáts István dr., Szilléry Péter dr., Szlávi Kornél dr., Tarajossy Sándor dr., Várnai Ernő dr. kir. közjegyzők, Alleram Ferenc dr., Siklóssy Tamás dr., Tenczinger József dr., Vass Gyula dr. helyettesek és Gertvig László dr. jelölt.*

Angyal Béla dr. a közgyűlést a következő beszéddel nyitotta meg:

„Mielőtt áttérnénk a mai közgyűlés tárgysorozatának letárgyalására, engedtessek meg nekem, hogy felvessem azt a kérdést, vajjon a mostani gyors egymásutánban változó, mindig újabb és újabb kérdéseket, társadalmi problémákat felszínre vető életforgatagban a mi, — immár 62 éves múltra visszatekintő közjegyzői intézményünk a folyton újabb igényekkel

fellépő társadalomban, mint a jogállam egyik szerve megállja-e helyét s arra szükség van-e?

Nézetem szerint bármely intézmény akkor bír létjogosultsággal, ha létrejöttét bizonyos életszükségletek kielégítése idézte elő és fennállását is az igazolja, ha a viszonyokhoz alkalmazkodva az államélet fejlődése mellett ezen hivatását betölteni képes.

Nem szükséges e helyen a közjegyzői intézmény eredetére, fejlődésére reámutatnom, de tudjuk, hogy az csaknem minden művelt államban be van vezetve s több-kevesebb hatáskörrel, mint a modern jogállam egyik szerve s kiegészítő része, — eredményesen működik.

Nálunk a szabadságharc leverése után az abszolút uralom életbe léptette ugyan az osztrák örökös tartományokban fennálló közjegyzőségeket, de ezen, idegenből átültetett intézményt hazánkban mindenki ellen-szenvvel fogadta s az csakhamar meg is szűnt.

A kiegyezés után minden téren lázas tevékenység indult meg, mert mindent jóformán újból kellett felépíteni és a változott viszonyokhoz alkalmazni.

A közvélemény elég hamar megnyilvánult a közjegyzői intézmény felállítására érdekében s ezen mozgalom eredménye lett hosszúságú viták és ankettezések után az eredeti tervezettől eltérően szűkebbre szabott hatáskörrel az alaptörvényünket képező 1874. évi XXXV. törvénycikk.

Az ezt követő korszak az aránylagos nyugalom és békés fejlődés korszaka volt, s ezen időben s az akkori viszonyok között a közjegyzői intézmény a maga szűkreszabott hatáskörében is megállta a helyét s megfelelt hivatásának.

Ilyen helyzetben ért bennünket a katasztrófális világháború s szakadt reánk a győzők által félrevezetések s megtévesztések alapján reánk oktroyált trianoni békeparancs, mely szegény hazánk nagy részét martalócok prédájául dobta oda.

Az elhibázott Párizs környéki békék nem hozták meg a népek megbékélését. A társadalmi és gazdasági viszonyok gyökeresen megváltoztak, a kölcsönös megértés helyébe a gyűlölködés, bizalmatlanság és elégedetlenség lépett s mindennek folyománya lett a szertelen fegyverkezés, mely ugyan a diplomaták állítása szerint a béke fenntartását szolgálja, de viszont egy újabb világháború csiráját hordja méhében.

A mi csonka hazánk sohasem mondva le a trianoni igazságtalanságok békés revíziójáról, a belső rend és nyugalom fenntartásával törekszik igazának kivívására, régi bevált intézményeinek fejlesztésével, a megváltozott viszonyok folytán szükségesnek mutató új intézmények létrehozásával csonka országunk gazdasági helyzetét megerősíteni s jogbiztonságot s ezzel vagyonbiztonságot is minden eshetőségre való tekintettel megvédeni.

Ilyen körülmények között a közjegyzői intézmény is csak akkor teljesítheti hivatását s felelhet meg eredeti rendeltetésének, ha a megváltozott viszonyok kellő figyelembevételével s azokhoz alkalmazkodva, az alaptörvény egyes, — már elavult rendelkezéseinek megváltoztatásával, hatáskörének kellőképpen leendő kiterjesztésével megadatik a módja és lehetősége annak, hogy igazi hivatásának megfelelően a magyar jogállamnak egyik nélkülözhetetlen erőssége legyen.

A fejlettebb állami élet mindig több és újabb társadalmi és közérdekű kérdéseket hozván felszínre, szükségessé vált mindezeknek megfelelő szervek, hatóságok közbenjöttével való rendezése. Ez eleinte a megbontott állami és társadalmi rend helyreállításában merült ki, de csakhamar felmerült annak szükségessége, hogy az államközösségben való tömeges együttélés folytán előfordulható helyzetek már előre szabályoztassanak, s ekként a társadalmi együttélés zavartalansága már eleve biztosítottassék, a béke s jogbiztonság lehetőleg megóvassék. Nem elég ugyanis a már megzavart jogrend helyreállítása, orvoslása, hanem szükséges, hogy a jogviszonyok előzetes szabályozásával a zavaroknak, vitáknak lehetőleg eleje vették s azok ilyképen megelőztessenek.

Ez a fejlődés folyamata minden más téren is.

Az egészségügyi szolgálat terén is a régi időkben csak a már meglévő bajokat, betegségeket orvosolták, csak az orvostudomány fejlődésével vezették be a preventív védőoltásokat s egyéb intézkedéseket, amelyekkel megelőzték a betegségeket, ragályok elterjedését és pusztításait.

A rohamosan fejlődő közlekedési eszközök ezernyi veszéllyel járnak nemcsak az azokat igénybe vevő utasokra, hanem a közönségre nézve is. Mindez szükségképpen magával hozta az ezen veszedelmek elhárítását, lehető megelőzését célzó óvintézkedéseket.

De a fokozatos fejlődés indokolja azt is, hogy a mai komplikált életviszonyok mellett mindezen teendőkkal szakképzett egyének bizassanak meg akkor, amikor a diplomás emberekben amúgy is túlprodukciónak van s az államnak is egyik nehéz problémája az állástalan diplomások elhelyezése.

Minden más téren szigorúan büntetik a kuruzslókat, kontárokat, csak a jogélet terén nem lehetne kiirtani a zugirászokat?

Pedig az is éppen olyan fontos kérdés, hogy a jogviszonyokat csakis arra képzett s hivatott egyének intézzék, mint akár az orvosoknál, a mérnököknél stb.

A megzavart jogrend őrei legnagyobb részben a közigazgatási hatóságok, a felmerült peres ügyek intézői a bíróságok s ezen eljárásban a felek tanácsadói, — fontosabb esetekben kötelező képviselő mellett kizárólag az ügyvédek.

A perenkívüli és részben a megelőző jogvédelem körébe tartozó ügyek két csoportba sorozhatók.

Az elsőbe tartoznak azon ügyek, amelyek vagy tartalmuknál fogva, vagy az azokban szereplő egyének egymáshoz való rokonsági, családi viszonyuknál fogva, esetleges természeti fogyatékoságukra való tekintettel, avagy korlátolt cselekvőképességükönél fogva fokozottabb védelemre szorulnak ügyeik rendezésénél, míg a második csoportba sorozhatók mindazon ügyletek, amelyeknél ezen esetek egyike sem forog fenn.

Az első esetben indokolt, hogy ezen ügyletek, — a még sokszor hangoztatott egyéni szabadság korlátozásával is, — a kir. közjegyzők, — mint bizonyos tekintetben nagyobb felelősség mellett ügyködő közfunkcionáriusok, — kizárólagos hatáskörébe utaltassanak s azokra kimondassék a kötelező közokirati kényszer. A másik kategóriába tartozó ügyek intézése utaltassék a felek tetszése és választása szerint az ügyvédek és

kir. közjegyzők, mint erre jogképzettségük folytán képesített szakemberek kizárólagos hatáskörébe minden más erre nem kvalifikált zugírász kizárásával.

Talán itt volna a helye megemlékezni a magyar jogállam rákfenéjéről, a jegyzői magánmunkálatokról, de ezen kérdés a Közlönyünkben s másutt is már annyira ki van merítve, hogy csak ismétlésekbe bocsátkozhatnánk!

Hogy mely ügyek soroztassanak közokirati kényszer alá esők közé, az már a részletekre tartozik s részben jogpolitikai kérdés.

A kir. közjegyzők, mint a hiteles helyek utódai hatáskörébe volnának utalandók még a különféle tanusítások, hitelesítések és hagyatékok kizárólagos rendezése minden, — a magyar joggal amúgy sem összeegyeztethető s idegenből átplántált birói átadás mellőzésével.

A bíróságoknak a perenkívüli ügyektől való lehető tehermentesítése is évek óta hangoztatott kívánság. Erre már az alaptörvényünk is módot nyújtott, de csodálatosképen bíróságaink csak legritkább esetekben adtak ilyen megbízásokat a kir. közjegyzőknek.

A munkakörök illetén megosztása mellett az ügyvédek végeznek kizárólag a peres ügyekben való közbenjárást, a kir. közjegyzők pedig a közokirati kényszer alá sorolandó ügyleteket, hitelesítéseket, tanusításokat, a hagyatékok rendezését s egyéb a bíróságok által rájuk bízandó teendőket. A többi perenkívüli ügyek megoszolván, ha a kontárok és zugírások működése kizáratnák, ezzel a kir. közjegyzők és ügyvédek helyzete is nagyban javulna s e mellett a jogkereső közönség előnyére is szolgálna.

Mindezek eredményeként megállapítható, hogy széles az a munkakör, amelynek a kir. közjegyzők hivatott intézői s hogy a kir. közjegyzőség a magyar jogállamban szükséges intézmény, mely megszervezése óta mindenkor megállotta helyét s a legválságosabb időkben is teljesítette a kötelességét. Hogy azonban a mai nagy átalakulások közepette s a jövőben is teljesíthesse nemes hivatását s eredményesen szolgálhassa a közérdeket, szükséges, hogy az alaptörvény régi, elavult, sok tekintetben nehézkes és fölösleges rendelkezéseinek elhagyásával a megalkotandó új közjegyzői rendtartásban az okiratolás terén a hatáskör kiterjesztessék, a hitelesítések, tanusítások kizárólag a kir. közjegyzők elé utaltassanak, a hagyatéki ügyek rendezése, úgyszintén a megalkotandó új törvényben részletezendő perenkívüli ügyek lebonyolítása is kötelezőleg a kir. közjegyzőkre bízassék.

Nem volt céлом részletekbe bocsátkozni, mert hisz tudjuk, hogy az új közjegyzői rendtartás munkálatai folyamatban vannak és azzal megbízás folytán dr. Lázár Ferenc kartársunk, a budapesti kamara kiváló, agilis elnöke foglalkozik. Az ő széleskörű tudása, gazdag tapasztalata teljes garancia mindnyájunknak arra, hogy míg egyrészt az általa készített javaslatban a közjegyzői intézmény szervezeti függetlensége meg lesz óva, másrészt a mai nagy átalakulások korszakában a modern jogfejlődés figyelembe vételével a hatáskör tekintetében is érvényesülni fognak mindazon elvek, amelyek a közjegyzői intézmény fennmaradásához, fejlődéséhez multhatatlanul szükségesek.

Bizton remélem, hogy ezen az úton haladva a kir. közjegyzők úgy

mint eddig is, hivatásuk magaslatán állva a kötelességüket híven teljesítve, hozzá fognak járulni szegény megcsontított magyar hazánk felvirágoztatásához és régi nagyságának visszaállításához. Adja Isten, hogy úgy legyen!"

A tartalmas és nívós megnyitó beszédet a közgyűlés tagjai annak befejeztével lelkes éljenzéssel honorálták, majd *Szakáts* István dr. olvasta fel a kamara évi jelentését, amelyben mindekelőtt kegyeletteljes szavakkal parentálják el Pálffy Gyula dr. volt szigetvári kir. közjegyzőt, aki a kamarának hosszú éveken át volt választmányi tagja és agilis titkára. Megállapítja ezután a jelentés, hogy a gazdasági életben bizonyos javulás mutatkozik, amelyből azonban vérmes következtetéseket levonni nem lehet. Azzal a csekély mértékű javulással, amely az ügyek és megbízások alig észrevehető csekély emelkedésében mutatkozik, szemben áll a másfajta ügyek számának sokkal nagyobb mérvű csökkenése, aminek oka általában a feleknek, különösen pedig a városi polgárságnak, ezek sorában első helyen a köz- és magán-tisztviselői karnak oly mértékű élelnívó csökkenése, amely úgyszólván lehetlenné teszi a takarékoság útján való vagyonszerzést s az ezzel járó ügyletkötéseket.

Megemlékezik a jelentés arról, hogy az igazságügyi kormányzat élén ezidőszerint is Lázár Andor dr. áll, aki átérezve a közjegyzői intézmény jogszolgáltatási fontosságát a karnak, a közjegyzőknek és helyetteseknek ügyét szíven viseli. Az igazságügyminiszter további működése elé ezért a kamara teljes bizalommal és reménységgel tekint.

A legújabb jogalkotásra a jelentés nem kíván részletesen kitérni, e tekintetben utal a budapesti kamara titkári jelentésére s csupán azokat a jogszabályokat sorolja fel, amelyek a hivatkozott titkári jelentés publikálása óta alkottattak. A törvények közül az ügyvédi rendtartásról szóló 1937. IV. s az országos képviselőjelölés újabb szabályozásáról szóló 1937. VII. t. c.-et említi fel a jelentés, majd felsorolja a legújabban kelt, a közjegyzőséget érintő rendeleteket. A képviselőház elé beterjesztett tűzharcos törvényjavaslatot különös örömmel üdvözli a jelentés, kiemelve azt, hogy a javaslat a közjegyzői kinevezéseknél is egyenlő feltételek mellett a tűzharcosoknak előnyt kíván biztosítani. Bizton reméli a kamara, hogy a kinevezéseknél ez a vonatkozás a jövőben törvényes alapon fokozott figyelembe fog részesülni, amint hogy az eddigi kinevezéseknél is, ha nem is minden alkalommal, de java részben figyelembe vett minősítő körülmény volt.

A bíróságok, különösen a kir. Kuria és a közigazgatási bíróságnak a közjegyzői gyakorlatot érintő gyakorlatát méltatja a jelentés. Sürgeti az egységes adó és illeték kódex mielőbbi megvalósítását s ezzel kapcsolatosan reámutat arra, hogy bizonyos vonatkozásokban az illetéktételek túlságosan magasak s ez a körülmény okozza azt, hogy az érdemleges jogügyletek terén a kétségkívül javuló gazdasági helyzet ellenére számbavehető emelkedés nem mutatkozik s hogy különösen a régebbi igen jelentős számban közjegyzői okiratba foglalt házassági szerződések most már a közjegyzői gyakorlatban a legritkább esetben fordulnak elő.

A bírósággal és ügyvédi karral való, kölcsönös megbecsülésen és tiszteleten alapuló kapcsolatok örvendetes megállapítása után a kamara belső életében történt eseményekről, az elhalálozásokról és újabb kinevezésekről referál ezután a jelentés, majd közli, hogy kamarai igazgatás alá 695 ügydarab került, amelyek 1 ügydarabtól eltekintve mind elintézést nyertek. A kamara 13 panaszügyben intézkedett és sajnálattal emlékezik meg a jelentés arról, hogy 1 közjegyzőt igen tekintélyes összegű nyugdíjhátrálék tartozása miatt kénytelen volt állásától felfüggeszteni. Ez a határozat jogerős lett s annak foganatosítása a jelentés szerint a közeljövőben fog megtörténni. Felsorolja ezután a jelentés azokat a felterjesztéseket és véleményes jelentéseket, amelyeket a kamara az igazságügyminiszterhez intézett.

A kamara területén összesen 32 közjegyző és 20 jelölt működik, akik közül 8-nak van helyettesi jogosítványa. A közjegyzői segéderők száma 47. A közjegyzők összesített ügyforgalma a jelentés szerint, az elmúlt év adataival egybevetve a következő volt:

	1936	1935
a) ügyszám	5321	5244
b) óvás	3926	5062
c) örökösödési ügy	7671	8052
d) birói megbízás	25	52
e) másolathitelesítés	2826	2762
f) fordítás	128	113
g) magánbeadványok	1157	1084
összesen	21054	22369

A kimutatás az ügyszámok tekintetében s ezzel kapcsolatosan a magánbeadványok tekintetében is alig számba jöhető s a másolathitelesítések és fordításokat illetően egészen jelenték-

telen emelkedést mutat. Jelentős mértékben csökkent különösen a váltó óvások, továbbá az örökösödési ügyek és a birói megbízások száma. A birói megbízások tekintetében utal arra a jelentés, hogy a 32 közjegyző közül csak 10 kapott birói megbízást, ami arra mutat, hogy a bíróságok a törvényes rendelkezések ellenére a közjegyzők közreműködését nem igen veszik igénybe.

A házastársak között kötött okiratok száma valamelyes emelkedést mutat ugyan, azonban érdemleges házassági szerződések alig fordulnak elő. Mint érdekes jelenséget említi fel a jelentés, hogy amíg élők között kötött szerződések száma alig emelkedett, addig a végrendeletek száma 14.4, a letett végrendeletek és örökösödési szerződések száma pedig 30 %-kal növekedett. Ebből a gazdasági helyzet javulására következtetni nem igen lehet, hanem éppen arra, hogy a felek a magas illetékek megfizetésére ezidőszerint nem rendelkezvén megfelelő anyagi eszközökkel, azt a jogügyleti formát válasszák, amely mellett céljukat úgy, ahogy elérhetik, viszont azonban az illeték megfizetését is elodázhathatják.

Az 1936. évben elintézett hagyatéki ügyek érték szerint való megosztása tekintetében a jelentés az alábbi érdekes kimutatást közli:

	1935	1935	1936	1935
	szám szerint		% szerint	
200 P. értékig	1048	1116	13.32	13.98
500 P. „	1560	1650	19.83	20.13
1.000 P. „	1469	1588	18.68	19.69
5.000 P. „	2818	2829	35.83	35.43
10.000 P. „	634	565	8.06	7.08
25.000 P. „	261	216	3.31	2.70
50.000 P. „	51	42	0.65	0.53
100.000 P. „	9	12	0.11	0.15
500.000 P. „	14	11	0.18	0.13
1,000.000 P. „	2	1	0.03	0.01
5,000.000 P. „	—	—	—	—
azon felül	—	—	—	—

Ehhez a kimutatáshoz a jelentés azt a megjegyzést fűzi, hogy az ingatlanok értékének emelkedése ellenére a hagyatéki ügyek érték szerint való megosztása úgyszólván változatlan s az ingyenes hagyatékok számának csökkenése alig számbavehető. Ennek egyik oka az, hogy a leltári értékelés legtöbb esetben mélyen

alatta van a tényleges forgalmi értéknek, a másik és sokkal súlyosabb ok pedig az, hogy a jegyzői magánmunkálkodás révén mind elterjedtebbé válik a vagyonnak élők között a halálos ágyon való átadása olyképpen, hogy legfeljebb a megrövidíteni szándékolt kiskorúak része marad vissza az örökhagyó nevében. Ez az oka annak is, hogy maguknak a hagyatéki ügyeknek nem csak értéke, de száma is egyre csökken.

A közjegyzői kar régi kivánságát hangoztatja a jelentés, amikor a hagyatéki tárgyalási díjak előnyös tételként való megállapítását sürgeti, mivel ennek hiányában a közjegyzőket indokolatlan és egyre súlyosabb veszteségek érik.

A jelentés befejező részében arra mutat rá, hogy a közjegyzői állások jövedelmezősége még mindig nem olyan, hogy képes lenne a közjegyzők részére lehetőleg gond nélkül való és tisztos megélhetést biztosítani, amelyre a rendkívül felelősségteljes és nehéz munka elvégzéséhez mulhatatlanul szükség volna. Az anyagi zavarokkal és bajokkal küzdő közjegyző súlyos ártalmára van a kar tekintélyének s nem tudja azt a feltétlen bizalmat igénylő hivatást betölteni, amelynek a kar tagjai oly nagy tisztességet és megbecsülést szereztek a múltban és kívánnak szerezni a jövőben is. A helyzet javulását a jelentés szerint csak a közjegyzői rendtartás és az örökösödési eljárás reformja, legfőképpen pedig az okirati kényszer behozatala s a jegyzői magánmunkálkodás megszüntetése hozhatja meg. Mindezt a jelentés a közjegyzői kar érdekeit megértő jóindulattal támogató jelenlegi igazságügyminisztertől bizton reméli.

Az évi jelentéshez Kenderessy János dr. kir. közjegyző szólt fel s szóvá tette azokat a sérelmeket, amelyek a kir. közjegyzőkkel szemben az egyes adók, különösen a forgalmi adó kivetése, lerovása és behajtása körül fennforognak. Ezek kiküszöbölése végett a budapesti kir. közjegyzőktől már bevezetett rendszernek megfelelően indítványozza, hogy a forgalmi adó az összes közjegyzőkre egy összegben állapíttassék meg, abból az egyes kamarákra eső hányad a kamarák vezetőségével közöltessék s az egyes közjegyzőkre vonatkozó forgalmi adó kivetését a kamarák eszközölnék. Indítványozza továbbá, hogy a közgyűlés a vonatkozó határozatát küldje meg Lázár Ferenc dr. budapesti kamarai elnöknek, mint a kamaraközi értekezlet elnökének azzal, hogy az ügyet a legközelebbi értekezlet tárgysorozatába vegye fel s a kamaraközi értekezlet tegyen felterjesztést a pénzügy-

miniszterhez a közjegyzői forgalmi adó egységes összegben leendő megállapítása tárgyában.

Az indítványt s ezzel kapcsolatosan a kamara évi jelentését a közgyűlés egyhangúlag elfogadta. Angyal Béla dr. elnök tett ezután jelentést a kamarai pénztár állapotáról. E szerint az elmúlt évben bevétel volt összesen 2715.92 P., a kiadások összege 2305.34 P., pénztári maradványként mutatkozik tehát 410.58 P. A közgyűlés úgy a pénztári jelentést, mint az ezzel kapcsolatos számvizsgáló bizottsági jelentést, nemkülönben a jövő évi költségvetést egyhangúlag elfogadta. A tárgysorozat utolsó pontjaként a választásokat ejtették meg s ezek rendjén megválasztották elnökké újólaj *Angyal* Béla dr. pécsi, kamarai rendes tagokká *Kasza* Sándor dr. marcali, *Mike* Imre dr. nagyatádi, *Örley* György dr. nagykanizsai és *Nemes* József dr. bonyhádi, póttagokká pedig *Májay* Dezső dr. kaposvári és *Berzsenyi* László dr. keszthelyi kir. közjegyzőket.

II.

A szegedi közjegyzői kamara szintén ez évi szeptember hó 8 napján tartotta meg rendes évi közgyűlését, amelyen jelen voltak *Tarján* Béla dr. elnök, *Baranyi* Antal dr., *Bogdán* Ernő dr., *Demkó-Belánszky* Pál dr., *Gálffy* Ferenc dr., vitéz *Haviár* Gyula dr., *Ikrieh* Arnold dr., vitéz *Kozma* György dr., *Mikosevits* Dezső dr., *Nagy* Béla dr., *Paczolay* Károly dr., *Svastits* Benő dr., ifj. *Schreiber* Miklós dr., *Széchényi* István dr., *Szöke* Jenő dr. kir. közjegyzők, továbbá *Dömötör* Gyula dr., *Hajnal* Endre dr., *Szöke* István dr. és *Török* Béla dr. kir. közjegyzőhelyettesek.

Tarján Béla dr. elnök mindenekelőtt meleg szavakkal parentálta el a kamara volt elnökét kis-sirai *Sirchich* György dr. volt szegedi kir. közjegyzőt és felsőliszkói és bélai *Demkó-Belánszky* Pál dr. volt makói kir. közjegyzőt, a kamara örökös tiszteletbeli elnökét. Majd *Nagy* Béla dr. makói kir. közjegyző üdvözölte a kamarához tartozó közjegyzők nevében *Tarján* Béla dr. kamarai elnököt abból az alkalomból, hogy mint a kamara új elnöke első ízben vezeti a kamara közgyűlését. *Tarján* Béla dr. elnök az üdvözlést megköszönve, kijelentette, hogy munkájában megnyugvást és erőt fog kölcsönözni neki kartársainak bizalma és ragaszkodása. *Tarján* Béla dr. a közgyűlést megnyitó beszéde rendjén ezután megemlékezett arról, hogy a közjegyzői kamarák évi közgyűlései maguktól kínálkozó alkalmat nyújtanak arra,

hogy a közjegyzői kar egyetemét érdeklő kérdéseket megbeszélés tárgyává tegyék. Ezidőszerint két olyan nagyfontosságú kérdés áll az érdeklődés előterében, amellyel egy idő óta a kamarák közgyűlése foglalkozik. Az egyik a közjegyzői korhatár, a másik pedig a közjegyzői rendtartás reformjának kérdése. A korhatár kérdését a közlöny hasábjain részletesen és kimerítően tárgyalták s különös alapossággal foglalkozott vele az 1936. év október 15. napján megtartott kamaraközi értekezlet, amely a kérdést minden oldalról megvilágító és minden tárgyilagos érvelt felsorakoztató felterjesztést intézett ebben a tárgyban az igazságügyminiszterhez. A kérdés ezidőszerint lekerült a napirendről, mivel az igazságügyminiszter a vonatkozó törvénytervezetet be nem nyújtotta. A közjegyzői rendtartás tervezete munkában van. Arról azonban, hogy a rendtartási reform milyen intézkedéseket fog tartalmazni s hogy az mikor fog megvalósulni, megnyugtató adatok rendelkezésre nem állanak, egy reform kérdés azonban a közlöny közlései alapján nyilvánosságra került s ez az, hogy a magyarországi kamarák centralizáltassanak és az egész közjegyzői kar a vidéki kamarák megszüntetésével egy kamarába tömöríttessék. Ezzel a kérdéssel indokoltnak találta az elnöki megnyitó részletesen foglalkozni s ezt a következőkben tette meg:

„A közlöny vonatkozó megjegyzéseivel részint a magam meggyőződéséből kifolyóan, részint a kamaránkhoz tartozó kartársak többségének, de talán minden kamarabeli kir. közjegyzőnek szócsövéként kénytelen vagyok ugyancsak a legtárgyilagosabb alapon polémiába szállni.

Véleményem szerint a közjegyzői intézmény szempontából nagy horderejű az az állítás, hogy csak az ország összes közjegyzőit magában foglaló és Budapesten székelő egy közjegyzői kamara szükséges, a többi kamara pedig felesleges és szükségtelen, amikor a közjegyzői közlöny ezzel az elgondolással a nyilvánosság elé lép, — nagyon alapos és beható indokolásra szorulna. — Amikor én a hivatkozott cikkben ezt az alapos indokolást keresem, nem talállok abban erre nézve egyebet, mint hogy egy kamara céltudatosabban, egységesebben és erőteljesebben tudná adminisztrálni és reprezentálni a magyar közjegyzőséget és fokozottabb erővel tudná nagyobb befolyását latba vetni a közjegyzőség minden aktuális kérdésében, — viszont a 20-30 taglétszámú kis kamarákat az érdekeknek kisebb köre megfosztja komoly jelentőségüktől.

A cikkíró szerint tehát csakis a nagyobb taglétszámmal összekötött nagyobb érdekkör ruházna fel valamely közjegyzői kamarát komoly jelentőséggel, vagyis a súlypont az érdekeknek kisebb vagy nagyobb körén volna.

A felhozott indokolást a szóbanlévő nagy horderejű reformtervnek alátámasztására nem találom helytállónak.

Nézetem szerint ezt a kérdést nem lehet az érdekkörök nagysága szempontjából elbírálni és nem lehet valamely kamarának létjogosultságát az érdekkörök terjedelmétől függővé tenni.

A kir. közjegyzői kamarák ugyanis nem érdekszövetkezetek és létjogosultságukat a kisebb vagy nagyobb körű érdekek képviselőiténél sokkal magasabbrendű feladatok elvégzése és jelentőségtejtjesebb hivatás betöltése adja.

A kir. közjegyzői kamarák, mint a közjegyzői testületnek autonóm szervei, azok a fórumok, ahol a közjegyzői kar testületi ügyei nyernek elintéztést;

hivatásuk az önigazgatás ennek keretében minden igazgatási ügy intézése mellett az elsőfokú felügyeleti jog gyakorlása

hivatásuk az önbíráskodás és pedig kisebb szabálytalanságok fölött önállóan, nagyobb fegyelmi vétségek esetében az előzetes fegyelmi vizsgálatnak önálló lefolytatása és a bíráskodásban kiküldött tagjaik által való részvétel,

hivatásuk a felügyelet a fölött, hogy valamely kir. közjegyző testi, vagy szellemi fogyatkozás miatt hivatalos kötelességének teljesítésére nem vált-e képtelenné?

hivatásuk a kerületbeli közjegyzők, helyetteseik vagy segédszemélyzetük közt felmerült vitás kérdések kiegyenlítése,

hivatásuk a közjegyző és a felek közt felmerült panaszok iránti kiegyeztetés,

hivatásuk a kerületbeli közjegyzőknek mint testületnek képviselése és

csak *utolsó sorban hivatásuk* a kari érdekek képviselése.

Mindez olyan alapvető jogokat magában foglaló hivatás és hatáskör, amely mellett a kamarákat csak partikuláris érdekeket képviselő szervekké lealacsonyítani igazán nem lehet és nem szabad.

Ha már most feltesszük azt a kérdést, hogy a felsorolt feladatoknak elvégzésére a centralizált egy kamara, vagy a decentralizált több kamara alkalmasabb-e? én azt a felfogást vallom, hogy a decentralizált kamarák sokkal megnyugtatóbban, sokkal tökéletesebben és céltudatosabban tudnak azon rendeltetésnek megfelelni, amelyet a törvény a közjegyzői kamarának szánt. Semmi esetre se tudom helyeselni azt a beállítást, hogy egy kamara céltudatosabban, egységesebben és erőteljesebben tudná *adminisztrálni* a magyar közjegyzőséget.

Amikor nagyon sok közjegyző Budapesttől több száz kilométer távolságban lakik és működik, — 200 közjegyző ügyének egy helyen való adminisztrálása és a fölöttük való bíráskodás gyakorlása az egykamara-rendszer mellett nemcsak, hogy sokkal nehezkesebb volna, mint ma, hanem akárhányszor az egy kamara megoldhatatlan feladatok előtt találná magát. Hiszen számos kamarai ügy intézésének elengedhetetlen feltétele az egyes közjegyzők személyi viszonyainak és a helyi körülményeknek alapos ismerete, mely ismeretekkel csakis a decentralizált kamarák rendelkeznek, de nem állának rendelkezésére azok a centralizált egy kamarának.

A centralizált kamara egy nagy hivatal jellegét ölténé fel, melyben túlteng a bürokrácia, elnökét és titkárát a kamarai ügyek intézése olyan

óriási munkával terhelné meg, amelyet elvégezni és ezen felül még közjegyzői hivatásuknak is eleget tenni képtelenek volnának.

Mindezekon kívül az a kartársias viszony és kívánatos bensőséges kapcsolat, mely egyrészt a kamarák és tagjaik között, másrészt a kamarák közvetítésével a kebelükbe tartozó egyes közjegyzők között ma fennáll, teljesen megszűnne és helyébe lépne a rideg bürokratikus szellem, amit csak sajnálni lehetne.

Azt az állítást sem tartom elfogadhatónak, hogy a centralizált egy kamara céltudatosabban és erőteljesebben tudná *reprezentálni* a magyar közjegyzőséget és fokozottabb erővel tudná nagyobb *befolyását latba vetni* a közjegyzőség minden aktuális kérdésében. Ellenkezően sokkal nagyobb súllyal esik latba és messzebb hangzik, ha több kamara egyöntetűen hallatja szavát, amit a mai állapot szerint a kamaraközi értekezlet útján egységesen mindenkor módjában van megtenni. Hiszen a létező összes kamarák mindenkor a legteljesebb együttműködésről tettek tanubizonyosságot és arra nem akadt példa, hogy a vidéki kamarák bármelyike is akár a budapesti, akár más társ kamarájának a közjegyzői kar és intézmény javát szolgáló kezdeményezéseit elgáncsolni igyekezett volna. Ilyen körülmények között, amikor a többkamara rendszernek semmiféle hátrányára sem lehet rámutatni, a kisebb taglétszámú kamaráknak komolytalan jellegűekként való leminősítését én semmivel sem látom igazoltnak.

Hogy az előtérbe állított érdekeket sem hagyjam szó nélkül, vitán felül állónak tartom azt, hogy a budapesti kir. közjegyzők és a vidéki kir. közjegyzők érdekei sok tekintetben nem azonosak, sőt olykor ellentétesek. Következésképp elképzelhetetlennek látszik, hogy a Budapesten székelő egy kamara, amelyben előreláthatóan és természetesen a budapesti kir. közjegyzők dominans szerepet töltenének be, egységesen képviselhetné és reprezentálhatná a közjegyzőséget és hogy az egész közjegyzői karnak, tehát a kar túlnyomó többségét képező vidéki közjegyzők szempontjainak és érdekeinek is hivatott képviselője lehetne.

Ha pedig azt akarjuk megvalósítani, hogy az ország összes közjegyzőit valamely egységes szerv reprezentálja, — az egy kamara rendszerrel sokkal szerencsésebb megoldási módnak mutatkozik a debreceni kir. közjegyzői kamara nagytehetségű elnökének: Dr. Galánffy Jánosnak az az elgondolása, hogy a budapesti és a vidéki közjegyzői kamarák mellett, vagy fölött egy országos kir. közjegyzői kamara létesítenék, amelynek feladata volna az egész közjegyzői kart érdeklő országos vonatkozású ügyekben való vélemény nyilvánítás, állásfoglalás és eljárás és amely országos kamara választmányja az egyes kamarák elnökeiből, titkáraiból és minden kamar által kiküldött 2-2 tagból állana.

Ilyen összetétel mellett ez az országos kamara, a nélkül, hogy a részleges adminisztrációs ügyekkel meg volna terhelve, valósággal egységesen és erőteljesen reprezentálhatná az egész közjegyzőséget, teljes erővel tudná befolyását ott, ahol kell latba vetni és kellő arányban foglalván magában úgy a fővárosnak, mint a vidéknek kiküldötteit, hivatva lehetne minden érdeket megfelelően képviselni.

Végül ki kell még térnem a többször hivatkozott közlönybeli cikknek azon részére, amelyben a vidéki kamarákhoz viszonyítva, a budapesti kamarájának kiemelkedő helyzetét és jelentőségét ecseteli.

Azt mindenesetre tényként el kell fogadnunk, hogy a budapesti kamara ezidőszert az összes kamarák között vezető pozícióra tett szert. Kétségtelen azonban, hogy ezt a pozíciót nem annak köszönheti, hogy 70 tagja van, tehát több, mint a vidéki kamarák bármelyikének, hanem központi fekvésén kívül annak, hogy olyan vezetők állanak az élén, akik díszei a közjegyzői karnak és köszönheti annak, hogy Dr. Lázár Ferenc személyében olyan elnöke van, aki nemcsak nagy rátermettséggel, tehetséggel és agilitással szolgálja a közjegyzői intézményt, hanem olyan eredményekre is mutathat, aminőkkel a karnak egyetlen egy tagja sem a múltban nem dicsekedhetett, sem a jelenben nem dicsekedhetik.

Ha azonban vezetőinek kiválósága folytán, a budapesti kamara a közelmúltban és jelenleg kiemelkedő pozíciót is szerzett magának, ez még nem igazolja, hogy a többi összes kamarák minden jelentőségüktől és érdemüktől megfosztassanak és egyszerűen eltüntessenek a föld színéről.

Annak igazolásául, hogy a vidéki kamaráknak is vannak érdemeik és hogy működésük nem alárendeltebb jelentőségű, hivatkozhatom néhai Madarász István volt pécsi kamarai elnök szereplésére és reá mutathatok a nyugdíjintézetünknek a létrejövetelére, amelynek a debreceni közjegyzői kamara a szülőanyja és megszületése a debreceni kamara nagytehetségű és agilis elnöke fáradozásainak köszönhető.

Az elmondottaknak végeredményeképpen kénytelen vagyok a több kamararendszer fenntartása mellett állást foglalni és úgy érzem, hogy fel kell emelnünk tiltakozó szavunkat a vidéki kamaráknak lekicsinylő beállítása ellen és az ellen, hogy az egykamararendszer gondolata illetékes helyen, mint az egész közjegyzői kar óhaja szerepeljen, avagy menjen át esetleg a köztudatba.

Az elnöki megnyitó a továbbiakban megemlékezett arról a közjegyzői szempontból szomorú jelenségről, hogy a jogkereső közönség perenkívüli ügyeinek intézése mindjobban kisiklik a közjegyzők kezéből és hogy a közjegyzői irodák ügyforgalma állandóan csökkenő tendenciát mutat. Ennek oka nyilván és elsősorban a kedvezőtlen gazdasági helyzet, de másrészt az, hogy a tulajdonképeni közjegyzői működési körben, az okirat szerkesztésben egyre súlyosabb konkurenciát jelent a községi jegyzők magánmunkálkodása. Ennek a kedvezőtlen helyzetnek megváltoztatása természetesen nem áll a közjegyzői karnak módjában, azonban hatásos módszernek tekinti az elnöki megnyitó, ha a közjegyzők a hozzájuk forduló közönség ügyeivel odaadással, lelkiismeretességgel, gyorsasággal, s a díjrendeletnek felfelé és lefelé való szigorú betartásával foglalkozzanak. Egy másik eredményes orvosság volna, ha a közjegyzők minden irányú ténykedéseikkel és magatartásukkal igyekeznének a köztudatba átvinni azt, hogy a közjegyzői működés jogszolgáltatási szempontból nagy fontossággal bír s működésükkel igyekezzenek a köz-

jegyzői állás és a közjegyző személye iránt megbecsülést és tekintélyt kiérdemelni. Ehhez szükséges, hogy a közjegyzői kar-
nak minden tagja át legyen hatva a legrigorozusabban értelmezett
közjegyzői etika szellemétől, a kari összetartás fontosságának
tudatától, működésében mutasson befelé és kifelé egyöntetűséget
és egységet, kerülje a látszatát is annak, mintha a közjegyzőség
üzleti vállalkozás volna, mintha az egyes közjegyzők egymás
ellen anyagi versenyt fejtenének ki. Ha a jogkereső közönség
ezt a mentalitást minden vonatkozásban észleli, elmaradhatatlan
volna a közjegyzői intézmény iránt a feltétlen bizalom kifej-
lődése.

A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után Széchényi
István dr. szólalt fel s annak a véleményének adott kifejezést,
hogy az elnöknek az egy kamara rendszerre vonatkozó alapos
elgondolásai nem maradhatnak a közgyűlés tudomásul vételének
keretében, azt publikálni kell, s indítványozza, hogy kérje fel
a közgyűlés a Kir. Közjegyzők Közlönyének szerkesztőségét az
elnöki megnyitó vonatkozó fejtegetéseinek közlésére, annál is
inkább, mert nemzetpolitikai szempontból is fontosnak tartja,
hogy a trianoni békeszerződés következtében megcsönkített terü-
letek megcsönkítottságukban is önálló szervekként működjenek.
A jelenlegi állapotokat ugyanis véglegeseknek tekinteni nem
lehet és nem szabad. A közgyűlés e felszólalás után azt az
egyhangú határozatot hozta, hogy a vidéki kamarák egybe-
olvasztásának, illetve egyetlen kamara felállításának terve ellen
a legerélyesebben tiltakozik s ezen tervvel szemben az elnöki
megnyitóban teljes tárgyilagossággal kidolgozott válasz publi-
kálása tekintetében Széchényi István dr. indítványát elfogadja.*

A kamara évi jelentését *Gálffy* Ferenc dr. terjesztette elő. A
jelentésnek bevezető része a következő:

„Ismét egy kamarai év tűnik el a mai nappal a továbbhaladó élet
horizontján. S ha a történelmi szemlélet megállapításaként ez alatt az egy
év alatt sok minden történt a világon, nálunk sem szünetelt a tevékeny-
ség, a bennünket, közjegyzőket közelebbről érdeklő jogi életben s általában
a jogszabály-alkotások terén szorgos munka eredményeit látjuk, amelyek
az örök égés, az örök harc, az örökös tevékenység és továbbhaladás útján
előrevitték problémák megoldását, vagy az erre irányuló törekvéseket. És
mint ahogy az ember a jólvégzett munka érzésével szokott számotvetni
dolgavégeztével, aképen mi is mint minden kamarai év végén, úgy ezúttal

* A szerkesztőség ennek a felkérésnek a fentiekben készséggel tett
eleget azzal, hogy vonatkozó megjegyzéseit e lap más helyén közli. Szerk.

is megvizsgáljuk a most letűnt kamarai év történetét, mérlegre tesszük
az 1936/37. kamarai évünk tartalmát és mindarról, ami e jelentés tárgyát
teheti, a következőkben számolunk be.

Kamaránk a szabályok és az évtizedes tradíció szellemében az
elmúlt kamarai évben is igyekezett minden tekintetben — úgy kifelé, mint
befelé — hivatásának a lehető legjobban megfelelni. A kamarai igazga-
tásra vonatkozóan megállapíthatjuk, hogy a kamaránk vezetőire a sokszor
általános közjegyzői szempontból fontos ügyeknek az elintézése, nemkülön-
ben a többféle természetű kérdéseknek a lebonyolítása komoly tanulmá-
nyozásokat, higgadt figyelmességet, sokszor különös tapintatot követel
minden érintkezési vonalon s ilyen szellemben törekszik a kamara vezető-
sége feladatának mindenkoron megfelelni.

Az igazságügyi kormányzat vezetését karunk igaz megnyugvással
látja Dr. Lázár Andor igazságügyminiszter Ur Öexcellenciája kezében, aki
már évek óta tölti be e magas hivatását s akinek a közjegyzői kart érintő
kérdésekben megnyilvánult ténykedéseiért, intézkedéseiért mint az eddigi
évi jelentéseinkben, úgy ebben a jelentésünkben is megörökíteni kívánjuk
Öexcellenciája iránti nagyrabecsülésünket, hálás megemlékezésünket.

A közjegyzőhelyettesek érdekében ebben a jelentésünkben is hal-
latni kívánjuk szavunkat s bátrak vagyunk az Igazságügyminiszter Urhoz
ezúttal is azt a kérelmet intézni, hogy amíg kinevezésre alkalmas hivatásos
helyettesek vannak, addig a megürülő közjegyzői állások kizárólag köz-
jegyzőhelyettesekkel töltsenek be.

Öszinte meglepéssel iktathatjuk ide, hogy kamaránk területén az
érintkezés a bíróságokkal s más hatóságokkal az elmúlt kamarai évben is
a legzavartalanabb volt, mely állapot fenntartására a kamara mint rend-
szerre törekedett s fog törekedni a jövőben is és megragadja a kamara
az alkalmat, hogy a kamarához tartozó összes közjegyzőket felkérje,
hogy a közjegyzői intézmény iránti megbecsülés szempontjából mindig,
minden alkalommal igyekezzenek az itt vázolt kellemes kapcsolatot a bíró-
ságokkal és más hatóságokkal, valamint az ügyvédi karral ápolni. Ezt
a közjegyzői tekintély meg is követeli.“

A jelentés folytatólag a múlt kamarai évben történt új jog-
szabály alkotásokat sorolja fel, majd reámutat arra a nehéz hely-
zetre, amelyben a súlyos gazdasági viszonyok közepette a kamara
területén levő közjegyzők végzik nehéz felelősségteljes munkájuk-
kat. Megállapítja, hogy a kamarához tartozó közjegyzők existen-
ciális helyzete az előző évinél nem jobb. A közönség anyagi hely-
zete nem javult úgy, hogy a közjegyzővel szemben való díjfizetési
kötelezettségének nehezen, vagy sehogy sem tud eleget tenni s
még távolról sincs abban a helyzetben, hogy szükségesnek, vagy
célszerűnek mutatózó jogviszony rendezéseket a közjegyzői
működés igénybevételével eszközölje.

Részletesen emlékezik meg ezután a jelentés azokról a
kegyeletteljes intézkedésekről, amelyeket a kamara *Sirchich*
György dr. és *Demkó* Pál dr. elhalálózásával kapcsolatosan

foganatosított. A jelentés szerint a kamara területén 9 közjegyző-jelölt működik, akik közül 6-nak van helyettesi jogosítványa. A múlt kamari évben a kamarához 248. ügydarab érkezett, amelyek mind elintéztést nyertek. A kamara területén működő közjegyzők ügyforgalmi és tevékenységi kimutatásainak összesített adatait közli ezután a jelentés az alábbiakban:

Bevezetések száma	1936. évben	1935. évben
1. Ügykönyvbe:	4.381	4.573
2. Óváskönyvbe:	1.450	1.734
3. „Kjő“ lajstromba:	10.050	11.165
4. Birói megbízások könyvébe:	—	12
5. Másolatok és kereskedelmi kivonatok hitelesítési sor-könyvébe:	2.779	2.300
6. Fordítások könyvébe:	194	158
7. Magánbeadványok könyvébe:	861	913
Összesen:	19.715	20.855

ehhez a kimutatáshoz azt a megjegyzést fűzi a jelentés, hogy a múlt kamari évi statisztika adatai az 1935/36. év adataival szemben, ez pedig az 1934/35. év adataival szemben visszaesést mutat.

A jelentés előterjesztése után a közgyűlés vitéz Kozma György dr. indítványára Gálffy Ferenc dr. kamari titkár működését jegyzőkönyvi köszönettel honorálta.

A kamara évi zárószámadását Tarján Béla dr. elnök terjesztette elő, e szerint a múlt kamari évben bevétel volt összesen 1567.70 P., kiadás 1286.38 P., feleslegként maradt tehát 281.39 P. Ugyancsak az elnök terjesztette elő a kamara jövő évi költségvetését, amelyeket, valamint a számvizsgálóbizottság jelentését a közgyűlés egyhangúlag elfogadott, úgyszintén azt az előterjesztést is, hogy a kamari járulék évi 40 pengőben állapíttassék meg.

Gálffy Ferenc dr. indítványára a kamara területén működő közjegyzőknek az idej adókiutak rendjén az általános kereseti és jövedelem adó tekintetében való túlzott megadóztatása tárgyában azt a határozatot hozta, hogy a kamara területén működő közjegyzőket felhívja vonatkozó észrevételeik, esetleges javaslataiknak a kamara elnökével való közlésére. Ezek beérkezése után a kamara elnöksége vonatkozó véleményét a társ-kamarákkal közli azzal a megkereséssel, hogy ebben a kérdésben

az összes kamarák részéről egységes állásfoglalást tartalmazó felterjesztést intézzenek a pénzügyi kormányzathoz.

A közgyűlés végül a kamara elnökévé megválasztotta újból Tarján Béla dr. szegedi, választmányi rendes tagokként Földes Béla dr. hódmezővásárhelyi, Gálffy Ferenc dr. szegedi, vitéz Kozma György dr. hódmezővásárhelyi, Nagy Béla dr. makói, póttagokként Szőke Jenő dr. csongrádi és Baranyi Antal dr. gyulai közjegyzőket. Számvizsgálók lettek vitéz Haviár Gyula dr. gyomai és Svastits Béné dr. battonyai kir. közjegyzők. A kamari titkári teendőket ellátásával a közgyűlés ismételtén is Gálffy Ferenc dr. szegedi kir. közjegyzőnek adott megbízást.

Közlemények.

Az igazságügyminiszter jubileuma.

Lázár Andor dr. igazságügyminiszter ez évi szeptember hó végén érkezett el ötödik évfordulójához annak, hogy az igazságügyi tárca vezetését átvette. Ebből az alkalomból a kormányzó őt újabb magas kitüntetésben részesítette, amennyiben részére a teljes elismerést jelképező nagy arany érdemérem jelvényeit adományozta. A magyar igazságügyi testületek a kivételes évforduló alkalmából meleg ünneplésben részesítették a jubiláló igazságügyminisztert s az üdvözlő beszédek külön kiemelték, hogy Csonka Magyarország igazságügyminiszterei közül még senki sem érte meg működésének öt éves fordulóját s a Nagy Magyarország igazságügyminiszterei közül is csupán Pauler Ákos, Szilágyi Dezső és Plósz Sándor álltak ennyi, illetve az öt évet is meghaladó ideig a magyar igazságügyi kormányzat élén. Lázár Andor dr. a bensőség és szeretetteljes üdvözlésekre adott válaszaiban különösen hangsúlyozta, hogy őt a kormányzó és az ország bizalmából elfoglalt pozíciójában amint eddig is, ezután is kizárólag a jog és az igazság elveinek megalkuvás nélkül való tiszteletben tartása fogja vezetni. Az igazságügyminiszternek ezt a kijelentését, amelynek súlyát őt évi mindvégig és minden vonatkozásban hasonló szellemű működése adta meg, örömmel és megnyugvással fogadhatja a csonka ország egész közvéleménye, amelynek a mostani nehéz és súlyos viszonyok között fokozottan van szüksége arra a biztosítékra,

hogy az igazságszolgáltatás legfőbb irányítása továbbra is szigorúan a jog szellemében fog történni. Megnyugvás és öröm, hogy az elmúlt öt év súlyos megpróbáltatásai és eddig alig ismert nehézségek közepette a vezető kéz erős irányítása következtében a zaklatott magyar életnek sziklaszilárd bástyája volt az igazságszolgáltatásnak a jog abszolút tiszteletében való gyakorlása nemcsak, hanem az igazságügyminiszter öt évi jogalkotásaival egy jobb jövő magyar jogrendszerének kiépítésében is tevékenyen munkás volt. Ennek az öt évi működésnek elismerten kifogás nélkül való mérlege egyben komoly és megokolt bizalmat és reménységet nyújt az ország részére Lázár Andornak, ennek a justus et tenax propositi vir-nek további igazságügyminiszteri működése tekintetében is.

A magyar közjegyzői kar, amely Lázár Andor részéről egész igazságügyminiszteri működése alatt minden vonatkozásban jóindulatot, igazságosságot és támogatást jólesően tapasztalt, akinek minden ide vonatkozó ténykedésében megnyilvánult a közjegyzői intézmény jogszolgáltatási fontosságának felismerése és méltánylása, örömmel ragadta meg az alkalmat, hogy a jubiláló miniszter iránt érzett őszinte tiszteletének és ragaszkodásának kifejezést adjon. A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egylete nevében Hanny Tódor dr. elnök a minisztert az alábbi feliratban üdvözölte:

„A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egylete mély tisztelettel kéri, hogy Nagyméltóságod ötéves igazságügyminiszteri évfordulóját ünneplő igazságügyi szervek és testületek népes családjához csatlakozhassék.

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Egylete ugyanis Nagyméltóságod igazságügyi kormányzásának ötéves jubileumát oly közvetlen és bensőséges ünnepnek tekinti, melynek melegítő fénye e család legtávolabbi tagjaira, — reánk is kisugárzik.

Öt, munkában eltöltött év a hétköznapi emberének talán nem jelent sokat és gyakran nyomtalanul merül el az idők szürke hullámai közt. Öt év egy intézmény életében sem jelent sokat és az évek futóhomokja olykor úgy temeti el, mint a Szahara mindent elsöprő pora. Öt év még egy nemzet életében sem jelent sokat, hol az éveket századokban méri a történelem kutatója. De öt év a közélet legmagasabb csúcán, öt év egy vergődő hajó parancsnoki hidja mellett, öt év az emberi érdekek és szenvedélyek Scilla és Karybdisei közt a Végtelenség naptárában nemcsak hatvan küzdelmes és dicsőséges hónap, hanem egy lustrum, és egy lustrum egy egész emberélet. Egész embert kíván és egy egész életet.

A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egylete mindenkor az angol „right man on a right place“ elvét hirdette és ezért Nagyméltóságod jubileumában elveinek diadalát ünnepli. És amikor tiszteletteljes elismeréssel hajt fejet Nagyméltóságod államférfiúi nagysága előtt, — az állam-

férfiben az embert is köszönti, az érző és élő embert, kinek melegen dobogó szívét a bársonyszékből is oly gyakran volt alkalma érezni.

Midőn tehát a második lustrum küszöbén egy percre megállunk és az emberi szó hiányos kifejezési formái közt kutatva mély tiszteletünket, igaz szívbéli örömünket és el nem muló hálánkat igyekszünk tolmácsolni, — ismét megújítjuk azt a hő óhajtásunk, — azoknak a magas céloknak a megvalósításához, melyekre a Gondviselés bölcsessége Nagyméltóságodat kiszemelte, — a Magyarok Istene adjon továbbra is erőt és új tavaszt fakasztó áldást.“

Külön üdvözölték a minisztert az ország közjegyzői kamarái, ezek között a budapesti kamara, amelynek nevében Holitscher Szigfrid dr. elnökhelyettes intézett táviratot Lázár Andor dr. igazságügyminiszterhez, aki a közjegyzői testületek üdvözlését meleghangú válaszokban köszönte meg.

Az egy, vagy több kamara nagy problémája.

E közlöny idei 3. számában a budapesti kamara közgyűléséről szóló tudósításban — hangsúlyozzuk csupán incidentaliter s a nélkül, hogy a kérdést a közjegyzői rendtartási reform problémák homlokterébe állítani legtávolabbról is kívántuk volna, — annak a szerény véleményünknek adtunk kifejezést, hogy helyes az a reformtervezetbe is belekerült elgondolás, hogy az általánoságban is kis létszámú magyar közjegyzői kar ügyeit a jelenleg fungáló öt kamara helyett minden nyilvánvaló célszerűségi okból a jövőben csupán egy kamara adminisztrálja. Megirtuk, hogy az egy kamara székhelyeként kézenfekvő okokból csak Budapest jöhetne számításba s ekként a budapesti kamara bővülne ki az egész ország közjegyzőire kiterjedő hatáskörrel egy kamarává. Előre láttuk, hogy ez az elgondolás nem fog találkozni az összes vidéki kamarák helyeslésével. A terv ellenzésére tehát számítottunk, arra azonban nem, hogy az egy kamarára vonatkozó elgondolás olyan széles mederben zajló s talán jobb és fontosabb ügyhöz mért hévvel és energiával indított vitát provokál, mint amilyen nagy mérvű és erőteljes ellenzést a tervvel szemben különösen két kamara részéről tapasztaltunk.

E közlöny 3. számának megjelenése óta három kamara tartott közgyűlést. Ezek közül a pécsi kamara közgyűlésén az egész ügyről a jegyzőkönyv szerint szó sem esett. A debreceni kamara közgyűlésén a kamara évi jelentése foglal energikus állást az egy kamara terve ellen. A jelentésnek ezt a részét e közlöny idei 7. számának 255—257. lapjain szószerint közöltük. Különös hévvel indult harcba a terv ellen az országnak éppen legkisebb, mindössze 22 tagot számláló kamarája, a szegedi kamara, amely-

nek közgyűléséről ebben a számban hozunk részletes tudósítást. A tudósításnak keretében — a közgyűlésen hozott határozatba foglalt felkérésnek készséggel megfelelő — ugyancsak szószerint közöljük az elnöki megnyitó beszédnek ezzel a kérdéssel foglalkozó elég terjedelmes részét.

Nincsen szándékunkban részletekre menő vitába bocsátkozni a debreceni és szegedi kamarák idevonatkozó érveléseivel, ezt egyrészt a kérdésnek kisebb jelentősége sem indokolná, másrészt pedig az elgondolás maga, véleményünk szerint bővebb indokolásra alig szorul s így minden további részletes megvitatás szüksége nélkül módjában áll a karnak s az egyébként illetékes köröknek az elgondolás helyessége, avagy helytelensége felett, a részletesen felsorakoztatott ellenérvek mérlegelésével is véleményt alkotnia.

Az egyik kamara álláspontja szerint a terv kellő megindoklásban nem részesülvén, ismételten hangsúlyozni kívánjuk, hogy az elgondolás helyessége indokolásra valójában alig szorul. Azt ugyanis, hogy egy 200 tagot számláló testületnek nincs szüksége öt autonóm szervezetre, hogy 22 tag köré külön autonomikus szerv létesítése analógia nélkül való s hogy végül 200 magyar közjegyző ügyeinek adminisztrálását egy kamara megfelelően egységesebben és célirányosabban tudja ellátni: külön indokolni valójában nem kell. Ennek az elgondolásnak helyességével szemben a kamarák érvelésében döntőnek tekinthető komoly jelentőségű argumentumot nem igen találunk. Részletes vitába bocsátkozás nélkül is azonban néhány fontosabbként kidomborított ellenérvhez az alábbiakban némely rövid reflexiót mégis kívánunk fűzni.

Az egy kamara rendszer gondolata távolról sem jelent egyet azzal, mintha csak Budapesten volnának található olyan közjegyzők, akik a közjegyzői kar és az intézmény érdekében komoly és értékes munkára alkalmasak és képesek. Ilyen absurd állítást meg sem mertünk volna kockáztatni annál kevésbé, mert ebben az esetben, nemesak homlokegyenest az igazsággal, de elsősorban is önmagunkkal jutottunk volna ellentétbe. Ennek a közlőnynek hasábjai tanuskodnak ugyanis arról, hogy minden közjegyzői közérdekű tevékenységet arra való minden tekintet nélkül, hogy aki a tevékenységet kifejtette a karnak Budapesten, vagy a vidéken működő tagja-e: mindenkor és minden vonatkozásban őszintén és tárgyilagosan méltányoló mérlegelés tárgyává tettünk. Tettük pedig ezt úgy az egyes közjegyzők, mint a vidéki kama-

rák működése tekintetében is. Ebben a vonatkozásban az egy kamara rendszer a jelenlegi helyzeten mit sem változtat, mert aki a kar érdekében dolgozni akar, azt az egy kamara keretében is éppúgy, sőt még nagyobb súllyal is megteheti, mint a mai öt kamara kétségekívül szűkösebb korlátai között. Természetes ugyanis, hogy az egy kamarában is szerephez kell jutniok a kar értékesebb vidéki tagjainak is s az egy kamara tisztségeiben, választmányában, vagy más szerveiben a vidéki közjegyzők a budapesti közjegyzőkkel aránylagos helyet foglalnának el. A kar érdekében tevékenységet kifejteti óhajtó közjegyző részére tehát az egy kamara rendszer semmiféle akadályt nem jelenthet és nem is fog jelenteni.

Az, hogy a budapesti közjegyzőknek munkaköre és működése valamennyiben más, mint a vidéki közjegyzőké, bizonyos fokig akceptálható állítás. Azonban a budapesti kamarának jelenleg is majdnem $\frac{3}{4}$ -ed többsége a vidéki közjegyzők köréből kerül ki s ezek éppen úgy nem érezték ebben a vonatkozásban sem a a budapesti kamarához, való tartozásuk semmiféle hátrányát, amint hogy nem fogják érezhetni a vidéki kamarák többi vidéki közjegyzői sem. A közjegyzői kar egyetemét érintő kérdésekben a kar többségének a véleménye a döntő. Ez az egy kamarában is megfelelően, sőt sokkal egyszerűbben és könnyebben érvényesülhet. Azt a tárgyilagosságot pedig joggal fel lehet tenni az egy kamaráról, hogy a lokális érdekeknek is épp úgy érvényt tud szerezni, ahogyan ezt a vidéki kamarák — amelynek keretében is lehetnek és voltak is többféle lokális nézőpontok — eddig megtették.

Az adminisztráció az egy kamaránál kétségtelenül bonyolultabb lenne, ennek leküzdése azonban a kérdés lényegét nem érinti, mindössze azt, hogy egy titkár helyett több titkár, egy leíró helyett több leíró s általában több tisztikari, választmányi tag és kezelőszemélyzet fog működni.

A vidéki közjegyzőknek az egy kamarában való aránylagos képvisellete mellett, az egy kamarában sem volna semmi akadálya annak, hogy az ügyeket a személyek és viszonyok ismerete mellett intézzék. E tekintetben a vidéki választmányi és tisztikari tagok épp úgy adhatnak információkat, ahogyan az öt kamarában is sokszor kellett személyi kérdésekben és bizonyos viszonyokra vonatkozólag információkat beszerezni.

A szegedi kamara álláspontja szerint a közjegyzői kamaráknak csak utolsó sorban hivatása az általános kari érdekek képvisellete. Másrészt megállapítja ez a kamara azt, hogy a

kamarákat partikuláris érdekeket képviselő szervekké lealacsonyítani nem lehet. A két megállapításban némi ellentmondást kénytelenek vagyunk konstatálni. Ha a kamarák ugyanis nem partikuláris érdekű képviseletek, akkor hivatásuk nem utolsó, hanem elsősorban a kari érdekek képviselete, viszont, ha a kari érdekek képviseletét a kamarák elsődleges hivatásának tekintjük, akkor ezen az úton is az egy kamarához érkezők el, amely vitathatatlanul nagyobb súllyal és a kar egész erejével látná el a kari érdekek egyetemes képviseletét.

A jelenlegi kamarák mellett egy külön országos kamara létesítése a kar kis számára való tekintettel egyáltalán nem volna indokolt s ha a jelenlegi kamarák mellett országos kamara létesítésére egy indok volna, ez az egy is a többi indokok összességével az egy kamara mellett szólna.

Még két megjegyzésünk van az egy kamarával szemben elfoglalt álláspontra. Az egyik az, hogy a kiskamaráknak éppen csekély taglétszámuk miatt adminisztrációs nehézségeik is vannak. Tudunk eseteket, amikor a választmányi üléseket csak a jegyzőkönyv körözése útján lehetett megtartani. A másik megjegyzésünk a szegedi kamara közgyűlésén elhangzott nemzetpolitikai nézőpontra vonatkozik s ez mindössze az, hogy a trianoni békeszerződés által bekövetkezett országcsönkítés miatt az egyes vármegyéket is össze kellett vonni éppen célszerűségi okokból; ez jogfeladást egyáltalán nem jelent, amint hogy nem lesz akadálya annak sem, hogy a nagy Magyarország újabb életre keltése után az integer országban néhány újabb közjegyzői kamarát állítsanak fel.

Ahhoz, hogy az egy kamara székhelye pont Budapest lenne, úgy hisszük külön indok nem kell, de ha külön indok volna szükséges, akkor tárgyilagosan meg kell állapítanunk azt, hogy a budapesti kamarában az utóbbi évek intenzív munkássága révén nemcsak a kamara területén működő közjegyzők, de az egész magyar közjegyzői kar és a közjegyzői intézmény érdekei szempontjából kétségtelen jelentős és nagyfontosságú eredményeket sikerült elérni.

Ujólá is reá kívánunk végül arra is mutatni, hogy az egy vagy több kamara kérdését korántsem tartjuk nagyobb s különösen olyan jelentőséggel bírónak, mintha ezzel állna, vagy bukna a közjegyzői rendtartás reformja. Azok mellett, a valóban nagyfontosságú igények mellett, amelyeket a közjegyzői kar, sőt a jogkereső közönség is a közjegyzői rendtartás reformjával

szemben támaszt, valóban alig van nagy súlya annak a kérdésnek, hogy a közjegyzői kar adminisztrációját a jövőben egy vagy több kamara fogja elvégezni. Erre való tekintettel mi is szívesebben láttuk volna s a kar érdekeit is inkább szolgálta volna, ha azt a sok energiát, amelyet a debreceni s különösen a szegedi kamarák ennek a valóban kisebb jelentőségű kérdésnek megvitatására pazaroltak, valamely fontos reformkérdés tárgyalására fordították volna. Most, amikor komoly szó van arról, hogy a rendtartás előkészítő munkálatai folyamatban vannak, valóban aktuálisabb lett volna a rendelkezésre álló sok reformkérdés megvitatása, a reform mielőbbi megvalósításának sürgetése, mint apró-cseprő szervezeti kérdések felett való töprengés. (Szpt.)

Halálozás. *Polereczky* Kálmán tokaji kir. közjegyző Tokajon ez évi október hó 6. napján elhalálozott. 1918-ban, mint helyettest nevezték ki Tokajba kir. közjegyzővé s két évtizedet meghaladó idő óta működött ott a jogkereső közönség kifogástalanul megvédett érdekei hűséges szolgálatában. A debreceni kamara az elhalálozást a következő gyászjelentésben közölte: „A debreceni királyi közjegyzői Kamara és a területén működő királyi közjegyzők mély fájdalommal jelentik, hogy nagyrabecsült és szeretett Kartársuk *Polereczky* Kálmán tokaji királyi közjegyző folyó hó 6-ik napján meghalt. Temetése folyó hó 7-ik napján délután 3 órakor lesz Tokajban. — Őszinte szívvel gyászoljuk őt és emlékét kegyelettel őrizzük meg. — Debrecen, 1937. október 6. Aldás emlékére!“

A budapesti kamara választmányi ülése. A budapesti kir. közjegyzői kamara rendes havi választmányi ülését október hó 12. napján tartotta meg *Lázár* Ferenc dr. felsőházi tag elnökle alatt. A választmány *Fekete* László dr.-nak napirend előtt előterjesztett indítványa következtében elhatározta, hogy *Lázár* Andor dr. igazságügyminisztert abból az alkalomból, hogy öt éve áll a magyar igazságügyi kormányzat élén, feliratban üdvözli. A választmány több nagyobb fontosságú ügygel foglalkozott, így véleményes jelentést fogadott el a telepítési javaslat örökösödési eljárási vonatkozásai tárgyában készített rendelettervezetre s elhatározta, hogy az örökösödési ügyekben a közjegyzői illetékeség kielégítő szabályozása tárgyában részletesen indokolt felterjesztést nyújt be az igazságügyminiszterhez.

Kamarai közlemények. A debreceni kir. közjegyzői kamara *Lóser* Ferenc dr. szolnoki lakost *Szatmári* László dr. szolnoki

kir. közjegyző irodájába jelöltként ez év II. 2. hatállyal bejegyezte, Nyári József dr. helyettest Galánffy János dr. debreceni kir. közjegyzői irodájából ez év VIII. 14. hatállyal törölte, Gaszner Gyula dr. helyettest Szilágyi Elek dr. püspökladányi közjegyző irodájába ez év VIII. 16. hatállyal, Barcza Ferenc dr. helyettest Galánffy János dr. debreceni kir. közjegyző irodájába ez évi VIII. 23. hatállyal. Bán István dr. sátoraljaújhelyi ügyvéd helyettesként Jármí Béla dr. sátoraljaújhelyi közjegyző irodájába ez évi VIII. 23. hatállyal, Krámer János dr. helyettest Velsz Elemér dr. mátészalkai kir. közjegyző irodájába ez évi X. 1. hatállyal, Puskás István dr. helyettest pedig Pazonyi Elek Imre dr. sajaszentpéteri kir. közjegyző irodájába ez évi IX. 27. hatállyal bejegyezte.

A nyugdíjintézet ülése. A Kir. Közjegyzők és Közjegyző-jelöltek Nyugdíjintézetének intézőbizottsága október hó 22. napján *Fekete* László dr. elnöklete alatt ülést tartott, amelyen a nyugdíjintézet folyó ügyeit tárgyalták.

A községi jegyzők tehermentesítése. Az egyik napilap Tisztviselő Napló című mellékletében egy cikk részletesen felsorolja azokat a szerteágazó és nagymérvű teendőket, amelyeket egy községi jegyzőnek el kell végeznie. Az érdekes cikket indokoltan találjuk az alábbiakban közölni:

„A vezető jegyző átveszi és felbontja a postán érkezett hivatalos leveleket, elintézi az érkezett rendeleteket és megkereséseket, előadja a községi képviselőtestületnek és elkészíti a közgyűlési jegyzőkönyveket, községi költségvetést, intézi a vagyonigazgatást, községi tűzbiztosításokat, szegényügyeket, vízügyeket, községi bíráskodást, mezőrendőri kihágási ügyeket, községi útügyeket, katonai és toborzási ügyeket, a határidős akta ügyeket, nyilvántartásokat, vezeti a községi ügyvitel általános irányítását, ellenőrzését végzi, közreműködik a községi legelőgazdálkodásnál, vezeti a háztartási pénztárnaplót, háztartási számadási főkönyvet, elkészíti a számadásokat, közreműködik a levante-, polgári lövészegylet, tűzoltóság, iskolán kívüli népművelési ügyeknél, végzi a házassági hirdetéseket, vezeti az összes anyakönyveket, bűnügyi, kórházi költségeket, lisztváltsághátralékot, végzi azok kezelését és behajtását. FAKSz-kölesön hátralékokat nyilvántartja, behajtja, kezeli a postaérték és postabélyeg anyagszámadást, közhírré tételek, dobolások iránt intézkedik, azokat ellenőrzi, időszaki jelentéseket nyilvántartja és a jelentéseket elkészíti. Szőlőterületi és borkörmelési statisztikai kérdőíveket kitölti. Nemzeti munkavédelmi ügyeket ellátja. Vezeti a külföldiek be- és kijelentő lapját, külföldiek nyilvántartását. Kezeli a hivatalos lapokat, rendeletek tárát, törvénykönyveket, községi szabályrendeleteket, községi szerződéseket. Intézi a fásításokat, faiskola ügyeket. Országos Társadalombiztosító Intézet járulékhátralékokat nyilvántartja és behajtja. Kezeli a hadirokkantak felülvizsgálati iratait, községi

villanyvilágítási ügyeket, országos képviselőválasztások névjegyzékét, munkásszerződéseket, felolvassa, megmagyarázza, aláírja és hitelesíti. Hatósági, vagyoni, erkölcsi és illetőségi bizonyítványokat kiállítja. Közreműködik egyházügyek, párberváltság és iskolaügyeknél. Gazdaadósok részére bizonyítványokat állít ki. Fegyvertartási engedélyeket nyilvántartja. Elkészíti a gyámügyi és gondnoki számadásokat, teherörlesztő jelentéseket, mivel a gyámok és gondnokok ezeket elkészíteni nem képesek. Inségesek összeírása, nyilvántartási és ellátási ügyeit intézi, magánfelek részére tanácsadás, a szóbeli kérelmek és panaszok elintézése, amelyek úgyszólván délelőttököt kötnek le. Hivatalos utazások és távollét átlag havonta tíz. Tárgyal a községben időközönként megjelenő hatósági különféle küldöttekkel.

A vezető jegyző munkakörébe esnek az alábbi munkák is:

Légyvédelem megszervezése, a falu népének kioktatása légi támadás esetére, Vöröskereszt akció szervezése, földvagyonszámkönyv vezetése, községi üzemek szemléje, (vágóhid, szeszfőzde, stb.) tolone élelmezési ügyek, árvízveszedelem elleni preventív védekezés vezetése, diftéria ellen oltandók névjegyzékének vezetése, cukorakció ügyek intézése, a közkutak és határbeli kutak vizének fertőtlenítése, pásztorebek veszettség elleni összeírása.

Ezenkívül ellátja a legeltetési társulatok jegyzői teendőit, közgyűléseket vezet le, ellenőrzi az évközi pénztárkezelést, költségvetéseket és zárszámadásokat elkészíti, letárgyalatja, a tenyészállatok beszerzésénél tanácsokkal szolgál, összeírja a marhalétszámot, ellenőrzi, hogy a tagok a tagdíjakat pontosan és kivetésnek megfelelően fizetik-e be, általában gazdasági jegyző. Gondoskodik a körjegyzőségi anyagok és fűtő-világítási anyagok beszerzéséről, általában mindenről, ami a jegyzői iroda vezetéséhez szükséges.

Nyilvántartásokból az alábbiakat kell vezetnie a falu jegyzőjének: kereskedőkről, iparosokról, állati betegségekről, elhullott vagy leölt állatokról, ártatlansági bizonyítványokról, berakodási és cséplési engedélyekről, lefoglalt tárgyakról, bűnjelekről, büntetett előéletűekről, elkobzott és gazdátlan jószágokról, elmebetegokről, hülyékről, némákról, feltételesen szabadlábra helyezett bűnösökről, gazdasági eselédkönyvekről, halvaszületett magzatok és elvetélések bejelentéséről, munkásigazolványokról, gyermekmenhely kötelekébe tartozó és a községben elhelyezett gyermekekről, a hét éven aluli gyógykezelés nélkül elhaltakról, ideiglenes házadómentességéről, iskolamulasztásokért kirótt pénzekekről, kiskorúak ingatlanának tűzbiztosításáról, azon kiskorúak és gondnokoltakról, akik a községben laknak és más községekben bírnak illetőséggel, körorvos és körállatorvos naplójáról, közsegélyre szorultakról, lelencekről, lúgvásárlási engedélyekről, magándajkaságba adott gyermekekről, rendőri felügyelet és megfigyelés alatt álló külföldi honosokról, részlet fizetési kedvezményt nyert adókról, tejtermeléssel üzletszerűen foglalkozók állatairól, trachomás betegokről, politikai jogvesztettekről, húsiparosok által közfogyasztásra levágott állatokról.

A vezetőjegyző elintézi azokat a határidős ügyeket, amelyeknek száma 36 és amelyek abból állnak, hogy január 1-től március 31-ig a fent meg-

nevezett számban különböző tárgyú felterjesztéseket kell tenniök illetékes helyre.

Kisebb községben néha előfordul, hogy a vezetőjegyző vagy az adóügyi, illetve segédjegyzőt, vagy az irnokot, egész kis községben pedig néha mindakettőt nélkülözni kénytelen.

Ezenkívül még számtalan fel nem sorolható rendkívüli és azonnali intézkedést igénylő teendő merül fel esetenként, különösen sok időt vesz igénybe a sokféle, folyton szaporuló statisztikai kimutatások készítése. Nyilvánvaló, hogy a meglévő létszámmal elvégezni lehetetlen, még kiegészítő munkaerő mellett is csak hivatalos órák meghosszabbításával és vasárnapi munkával dolgozható fel.

A falu jegyzőjének ezenfelül számos olyan munkája van, amelynek nincs nyoma sem a postakönyvben, sem a nyilvántartásban, sem pedig az iktatóban. Ezek közé sorolható a százakra menő legkülönbélebb személyes tanácsadás stb.“

Természetesnek találnók, hogy a jegyzői kar minden alkalommal felemeli szavát e rengetegnek látszó munka alól való részleges tehermentesítése érdekében. Ettől a kívánságtól visszhangzanak a jegyzői gyűlések, ez vonul végig vörös fonálként szaklapjuk hasábjain. Sőt legfőbb felügyeleti hatóságuk a belügyminiszterium részéről is különös gondoskodás és megfontolás tárgyát képezi, amit a tavasszal tartott közigazgatási értekezleten elhangzott államtitkári nyilatkozat is igazol: mi volna a segítségnek leghatásosabb formája. De még a napi sajtó hasábjain is egymás után olvassuk a cikkeket ennek a nagyfontosságú problémának megoldási módjairól. Így legutóbb Ráth Zsigmond a Kuria volt másodelnöke egyik napilap hasábjain elmélkedik erről a kérdéstről, megállapítván, hogy a községi jegyzőknek hivatali munkaköre és elfoglaltsága olyan széleskörű, hogy azt lelkiismeretesen elvégezni alig képes. Elismeréssel emlékezik meg ezért a belügyminiszterről, aki a községek adminisztrációjának egyszerűsítését s a községi jegyzőknek a lehetőség szerint való tehermentesítését tűzte ki a közigazgatási reform legközelebbi feladatául.

A községi jegyzői teendőknek fenti felsorolása valóban és komolyan gondolkodóba ejtheti az illetékeseket: tényleg lehet-e ekkora teendő tömeget lelkiismeretesen elvégezni s hogy miként lehet ezt azt absurd módon megduzzasztott községi közigazgatást egyszerűsíteni. De különösen indokolt a helyzetnek a gyors megoldásra készítő komoly mérlegelése, ha figyelembe vesszük, hogy a cikkben irt felsorolásból, éppen annak a munkakörnek felmértése maradt ki, amely a jegyzőknek a legtöbb idejét veszi igénybe, amiért szívesen háttérbe szorítanak minden más hivatalos teendőt: az évtizedek óta joggal inkriminált magánmun-

kalkodásuk. Hányszor történik meg, hogy hivatalos ügyben keresik hivatalos órák alatt a jegyzőt, ő azonban nem áll a felek rendelkezésére, mert vagy irodájában, vagy a faluban „magánügyködik“. Készíti a nagybeteg felek végrendeletét, illetve ahelyett az újonnan mind elterjedtebb metodus szerint sokszor a felek akarata ellenére, de mindig saját kezdeményezéséből a halálos ágyon kötött vagyron átruházási szerződéseket. Ha ilyenkor a jegyzősegéd holléte iránt érdeklődnek, az a telekkönyvnel van, beadványokat nyújt be, telekkönyvi szemléket csinál. A leíró pedig magánbeadványokat, szerződéseket másol. Vagyis a rengeteg közigazgatási teendő közepette is az egész községi közigazgatás javarészből a magánmunkálkodás szolgálatába van állítva, amelyet a jegyző ekként a község költségén végeztet, amelynek jövedelme azonban kizárólag a jegyzőt illeti. Így érthető, ha a közigazgatási teendők elvégzése nem túlságos lelkiismeretességgel történik és hogy azok alól szeretnének jórészből mentesülni a jegyzők. Mert arról, hogy a jegyzőket a magánmunkálkodás terhe alól mentesítsék, jegyzői körökből még soha egy panaszhangot nem hallottunk.

Nyilt, világos és egyszerű tehát a megoldás. Ha a jegyzőket valóban tehermentesíteni akarják, ha a jegyzőt — ahogyan ez állandóan hangoztatott nem minden frázistól mentes kívánságuk — falujának valóban vissza akarják adni: szabadítsák meg őket, de főleg a jogkereső közönséget a jegyzői magánmunkálkodástól. Ennek eredményeként lesz ideje a jegyzőknek a még annyira is bonyolult községi közigazgatást ellátni, fokozottabb jogbiztonságot nyer, jelentős károsodástól mentesül ezáltal a jogkereső közönség és last not least egy csapásra jelentősen fog emelkedni a magyar jogszolgáltatásnak a jegyzői magánmunkálkodástól alaposan megtépázott presztízse.

Holtaknyilváníti eljárás illetéke. A holtaknyilváníti eljárás iránti eljárást az 1911. évi I. t. c. 732. §-a szabályozza, tehát ezen eljárás a polgári perrendtartással szabályozott eljárás. Nem vitás, hogy a kérvény illetéke az 1914. évi 43. t. c. 2. §-a, s ez alapon az 1. §. 1 a) pontja alapján rovandó le, figyelemmel az 5800/1931. M. E. rendelet intézkedéseire. A háborúban eltűntek holtaknyilváníti tekintetében a 25700/1924. I. M. rendelettel fenntartott 28.000/1919. I. M. rend. intézkedik. A háborúban eltűntek holtaknyilváníti ehhez képest nem a Pprdt-sal szabályozott eljárás és így az állandó gyakorlat szerint az 1914. évi 43. t. c. 3. §-a értelmében lett illetéke a kérvény 2.— P. bélyeggel a határozati illetéken kívül. A Közig. bir. 25.926/1926. P számú határozatával kimondotta, hogy a holtaknyilváníti kérvény 1914. évi 43. t. c. 1. §. 1. a) pontjában meghatározott

illeték kétszeres összege alá esik. Tudtommal ezen határozat nem tesz különbséget a Pp-vel szabályozott eljárás és a 28.000/1919. I. M. rendeletben szabályozott eljárás között. A Közig. bir. határozatára tekintettel az illetéki hatóságok a holtaknyilvántási eljárásnál minden megkülönböztetés nélkül a Közig. bir. álláspontjához képest kívánják meg az illetéket. Leletezések elkerülése végett tehát holtaknyilvántási eljárásban az illeték a következőképpen rovandó le: A holtaknyilvántási eljárás tárgya meg nem becsülhető vagyoni jogi igény. Ily igény illetéki értéke járásbíró-sági eljárásban 2.000 P. az 1914. évi 43. t. c. 34. §-a alapján. A Közig. bir. fenti számú határozata folytán a holtaknyilvántási eljárás polgári perrendtartással szabályozott eljárásnak tekintendő, ehhez képest az 1914. évi 43. t. c. 2. §. értelmében rovandó le az illeték, miután a kérelem folytán hirdetmény kibocsajtása is szükséges. Ezen szakasz szerint az 1. §. 1. a) pontjában meghatározott illeték kétszerese rovandó le. 2.000 P. után az egyszeres illeték 3. P., a kétszeres illeték 6 P. s így a holtaknyilvántás iránti kérelem illetéke 6 P. A Közig. bir. 1757. sz. elvi jelentőségű határozata folytán az eljárás iránt beadott kérvényen kell leróni az 5100/1931. M. E. rend. 42. §. 3. pontja szerinti 10 P. határozati illetéket is. *Dr. Kepes János.*

Közjegyzőhelyettes öt évi budapesti gyakorlattal, szerény igényekkel esetleg Budapesthez közelfekvő irodában is elhelyezkedést keres. Cím a kiadóhivatalban.

Kihirdetett törvények.

A XXII. t. c. az Állandó Nemzetközi Biróságnak a hágai nemzetközi magánjogi egyezményeket értelmező hatáskörét megállapító jegyzőkönyv becikkelyezése.

A XXIII. t. c. a menekült büntettesek kölcsönös kiadatásának további rendezése tárgyában Budapesten 1936. évi szeptember hó 1-én kelt magyar-brit pótszerződés becikkelyezéséről.

Rendeletek.

111.462/1937. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényüzési és az általános forgalmi adó megállapítása szempontjából pengőértékre történt átszámítása.

1800/1937. P. M. sz. A védett birtokok teherrendezésére vonatkozó bejelentések.

125.530/1937. P. M. sz. azonos tárgyú mint 111.462/1937. P. M. rendelet.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Magyar Jogi Szemle. (XVIII. évfolyam, 8. szám) A Magyar Jogászegylet ez évi október hó 2. napján tartott teljes ülésén Alföldy Dezső dr. a budapesti tábla alelnöke „Az adós örökösének felelősségéről, elmarasztalásáról s az ellene vezethető végrehajtásról“ címen tartott egy a szabályozás tekintetében eléggé elhanyagolt jogterületet a joggyakorlatra való utalással szakszerűen megvilágító előadást, amelyet ez a szám egész terjedelmében közöl. A cum viribus és a pro viribus hereditatis erejéig való felelősségtől kezdve az adós örököse ellen vezethető végrehajtásig az előadó megállapítása szerint is olyan bizonytalanság mutatkozik a vonatkozó jogkérdésekben, hogy valóban kívánatos volt, hogy egy ilyen magas színvonalú és világos okfejtéssel vezetett előadás hozzájáruljon az egyöntetűbb és tisztultabb bírói gyakorlat kialakulásához. Ezt követőleg közli e szám Goltner Dénes dr. ügyésznek A célbiráskodásról írott cikkének második részét, amelynek végső következtetése az, hogy célbiráskodás irányzatossága a meghatározott érték és eszmekezősségen belül élő bíró egészen általános alapvetéseiből fakad; tehát megnyilatkozási módja s annak következményei is csak általánosak lehetnek, ezért a célbiráskodás sem nem párt-, sem nem osztálybiráskodás. Schuster Rudolfnak „Utánzás és a tisztességtelen versenyről szóló törvény“ címen írott cikkéhez fűz folytatólag Urbach Lajos reflexiókat. A Szemle Irodalom és Külföldi Jogélet című rovatok közleményei is méltóan illeszkednek bele ennek a számnak is előkelő jogászai színvonalába.

A Jogi Hírlap Döntvénytárai. A gyakorlati magyar jogászságnak a joggyakorlati esetek részletes és kimerítő közlésével igen értékes szolgáltatást teljesítő s méltán népszerű Jogi Hírlap Döntvénytárának Polgári Eljárási Jogi III. kötete Sárffy Andor dr. kuriai bíró szerkesztésében, a Büntető Jogi III. kötete pedig Avédik Felix dr. a budapesti büntető járásbíró elnökeinek szerkesztésében most jelent meg és a Jogi Hírlap kiadóhivatalában, Budapest, Szent István-körút 15. kapható az előbbi 10.— P., az utóbbi pedig 8.— P. áron Mindkét kötet három év 1933. IX.-1936. IX. bírói döntéseit ismerteti s ugyanazt a célt szolgálja s lényegében ugyanazt a módszert követi, mint az előző kötetek. A két kötetben ezúttal is feldolgoztak nagyszámban olyan határozatokat is, amelyek a Jogi Hírlapban meg nem jelentek. Amilyen elterjedt és népszerű a Jogi Hírlap, olyan értékesek s a gyakorlati élet embereinek úgyszólván nélkülözhetelenek a kitűnő módszer szerint egybeállított különböző döntvénytári kötetek.

Polgári Jog. (XIII. évfolyam 7. szám) A Szladits szeminárium baráti körének legutóbbi társasvacsoráján Görög Frigyes dr. tartott serlegbeszédet, amelyre Szladits Károly dr. válaszolt A serlegbeszédet s Szladits választát közli első helyen e szám, majd ifj. Szigeti László dr. „Magánjog és tervezgazdaság“ című értékes tanulmányát, amelyet a szerző az Országos Ügyvédszövetség megbízásából a Nemzetközi Ügyvédunió párizsi kongressz-

szusára készített. A Jogalkotás rovatban a Kuria jogegységi tanácsának három új döntvényét s több újabb rendeletet ismertetnek, majd Pethő Tibor dr. „Külföldi hitelek rendezése“ című cikkét hozzák. A Joggyakorlat rovatban Vági József dr. ismerteti a judikatura kiemelkedő döntéseit, hoznak még több kisebb közleményt ezek között Huppert Leó dr. méltatja a Közigazgatási Biróság pénzügyi osztályának újabb döntvényeit. Ügyvédség, Jogélet és az Irodalom rovatokban találunk még érdekes közleményeket. A szám mellékletként két külön füzetben hozza Szlezák Lajos dr.-nak a Magyar Jogászegyletnek civil jogi szemináriumában „A perrendi reform és a tárgyalási alapelvek“ címen tartott előadását, valamint Richter Béla dr. ügyvédnek „A polgári per bizonyítási rendszerének reformja“ című tanulmányát.

Az Ügyvéd. (IX. évfolyam 9. szám) Murányi László dr., Schubert Ignác dr., Ballagi Ernő dr. külön cikkeit, ügyvédi közéleti eseményekről, előadásokról részletes tudósításokat, igazságügyi sérelmeket, panaszokat s szerkesztői üzeneteket hoz ennek a magyar ügyvédi érdekek szolgálatát hűségesen teljesítő ügyvédi szakközlönynek legújabb száma.

A telepítési törvény. A Magyar Törvénykezés című folyóirat kiadásában is megjelent a telepítésről és más földbirtokpolitikai intézkedésekről szóló 1936. évi XXVII. törvénycikk és ennek hatálybalépése és végrehajtása tárgyában kibocsátott 100.000/1937. P. M. számú rendelet teljes szövege. A füzet ára 3.— P. és kapható a Magyar Törvénykezés kiadóhivatalában, Budapest, VI. Vilmos császár-út 31.

Illetékügyi Közlöny (XII. évfolyam, 7. és 8. számok) A 7. szám első cikke: Az örökség visszautasításának és az örökségről való lemondásnak az illetéke, amelyet Marossy Sándor dr. irt. A cikk némi, nem mindenben helytálló magánjogi fejtegetésekkel bővítve tulajdonképpen az 1920. XXXIV. t. c. vonatkozó rendelkezéseinek ismertetését adja, amelyek tudvalevően már nem állanak összhangban a magánjog szabályaival, illetve a vonatkozó birói gyakorlattal. Ezt a cikk meg sem állapította s így annál inkább elmulasztotta azt az alkalmat, hogy a disharmónia megszüntetésére alkalmas módozatokat tárgyalja. A védettség törléseivel kapcsolatos illetékeket ismerteti Fényes Miklós dr., a sértett felebbezésének törvénykezési illetékéről pedig Ávédik Felix dr. irt szakszerű cikket. Mindkét szám a rendes rovatok sok, változatos közleményeit hozza még s mind kettő melléklete az Illetékügyi Joggyakorlat című füzet.

Joggyakorlat.

Magánjog.

130. Az 1874. XXXV. t. c. 79. §-ának b) pontjában előírt az a kellék, hogy a közjegyzői okiratnak, tehát a jelen esetben az 1886. VII. t. c. 9. §-a, illetőleg az 1874. XXXV. t. c. 83. §-a értelmében *a végrendeletnek közokirati jelleggel való felruházását célzó ügymenetről felveendő járásbirósági jegyzőkönyvnek a végrendelező és a tanuk polgári állását is tartalmaznia kell, az*

1874. XXXV. t. c. 68. §-ából kitűnően nem érvényességi, hanem óvatossági kellék. Ugyanez áll az 1874. XXXV. t. c. 79. §-ának c) pontjában meghatározott annak a kelléknek a tekintetében is, hogy a kir közjegyző, illetve a helyette eljáró kir. járásbíró a közokiratban előadni tartozik, hogy a felek személyazonosságáról miként szerzett meggyőződést. Amennyiben tehát a szóbanforgó körülmények tekintetében a kir. járásbíróság jegyzőkönyve hiányos, ez a végrendelet érvénytelenségét nem eredményezheti, hanem csak azzal a következménnyel jár, hogy ha a végrendelezők és a végrendeleti tanuk személyazonossága vitássá válik, azt a végrendeletre jogot alapító fél bizonyítani tartozik, a végrendelezők és a végrendeleti tanuk személyazonossága azonban a perben nem vitás. Az 1874. XXXV. t.-c. 83. §-a nem rendeli azt, hogy annak az iratnak, amely a közokirat jellegével felruházás céljából a közjegyzőnek vagy járásbírónak bemutatatik, az írásbeli magánvégrendelet érvényességéhez szükséges kellekkel ellátva kell lennie. A törvény ilyen értelmezése pedig nem lenne összhangban az említett §-ban szabályozott eljárás céljával, ami abban áll, hogy a végrendelet megkapja az érvényességéhez szükséges feltételeket. Az 1874. XXXV. t.-c. 83. §-ának c) pontja a nyílt végrendeletet a közokirat jellegével való felruházására vonatkozó eljárásról készült jegyzőkönyvhöz mellékelni rendeli csupán, ellentétben a közjegyzőnél letett zárt végrendelettel, amelyet az 1876. XVI. t.-c. 22. §-a értelmében a letételhez felvett jegyzőkönyvhöz hozzá kell fűzni. Abból pedig, hogy a végrendelezők által benyújtott irat és az eljárásról készült jegyzőkönyv ugyanazon bíróságnál azonos ügyszám alatt őriztetik, a felebbezési bíróság helyesen állapította meg, hogy a 83. §-nak említett szabálya is betartatott és hogy a végrendeletnek, mint a jegyzőkönyv mellékletének ezt a jellegét nem szüntette meg az, hogy később a végrendeletet a jegyzőkönyvtől elkülönítve helyezték el a vasszekrényben. (K. P. I. 927/1937.)

131. A *végrendelezési képesség* elbírálásánál nem az a perdőntő jelentőségű kérdés, hogy az örökhagyónak végrendelezéskori elmeállapota orvosi szempontból kifogásolható volt-e, hanem az, hogy az örökhagyó végrendelezésekor az ahhoz szükséges értelemmel, megfontolási és szabad elhatározási képességgel bírt-e. (K. P. I. 2196/1937.) (Azonos mint a 118. sorszám alatt közölt határozat.)

132. *Kiváltságos végrendelet alakságainak* az általános követelményekkel szemben való enyhítéseit az 1876. XVI. t.-c. 30.

és 32. §-ai sorolják fel s így e szakaszokban nem érintett követelmények tekintetében az általános szabályok alkalmazandók. Alkalmazandó tehát a törvény 9 §-ának az a rendelkezése is, amely szerint a végrendeleti tanu házastársának testvére a végrendeletben neki szánt előnyben csak akkor részesülhet, ha a végrendelet a kérdéses tanut nem számítva a szükséges számú tanu előtt történt. (K. P. I. 1603/1937.)

133. A végrendelet felolvasásánál jelenvolt örökössel szemben arra kell következtetni, hogy a végrendelet egész tartalmát ismerte, illetve annak tartalmáról módjában állott meggyőződést szerezni. Ugyancsak meggyőződést szerezhetett a végrendeleti záradék alaki hiányosságáról. Ha ennek ellenére a végrendeletet kifejezetten elfogadta és örökösstársaival az örökösödés kérdését egyességileg rendezte, tény és jogbeli tévedésre nem hivatkozhatik s a megkötött osztályos egyesség hatálytalanítását nem igényelheti annál kevésbbé, mert a perben semmi adat sem merült fel arra nézve, hogy a hagyatéki tárgyaláson eljáró kir. közjegyző az illető örökös jogi járatlanságáról tudott, illetve, hogy nem volt abban a tudatban, hogy az érdekelt felek a végrendeletet az alaki fogyatékoság ismeretében fogadták el az öröklés alapjául. Erre való tekintettel tehát nem állapítható meg, hogy a közjegyző a felvilágosítási kötelezettséget elmulasztotta, e nélkül pedig a fél jogi tévedése valósága esetén sem szolgálhat az egyesség megtámadásának alapjául. (K. P. I. 878/1937.)

134. Az özvegyi jog korlátozására vonatkozó jog az özvegyi jog legkisebb mértékének érintetlenül hagyása mellett a lemenő örökös létfenntartását kívánja biztosítani s annak különös fontossága van a kisgazdatársadalomban. A lemenő és az özvegy között e tárgyban létrejött megállapodást a fontos gazdasági célra való tekintettel az ellenkező világos kikötése nélkül csak ideiglenesnek kell tekinteni. Ha tehát az egyességben a lemenő kevesebbet kap, mint amennyi őt a korlátozásra való jognál fogva megilletné, az egyesség ellenére sincsen elzárva attól, hogy utóbb a törvény szerint őt megillető egész korlátozási jogot érvényesítse. (Bp. T. X. 14273/1936.)

135. Az özvegy azzal, hogy a hagyatékhhoz tartozó ingatlanoknak eladásakor bekebelezett özvegyi joga törléséhez esetenként hozzájárul, nem tekinthető az örökösökkel szemben özvegyi haszonélvezeti jogáról lemondottnak, minélfogva a befolyt vételárra továbbra is fent marad özvegyi haszonélvezeti joga. Ezzel szemben a lemondásra utaló más tények megállapíthatók nem

voltak, sőt ellenkezően, abból az irányadó tényállásból, hogy az özvegy eltartásáról továbbra is fiúgyermekai gondoskodtak, okszerűen következik, hogy az örökösök nem tekintették az özvegyi haszonélvezeti jogot a hagyatéki ingatlanok eladása, illetve az özvegyi jog telekkönyvi bejegyzése törléséhez való hozzájárulás alapján megszüntnek. (K. P. III/1937.)

136. Az özvegyi haszonélvezeti jog biztosításának jogszabály szerint helye van. A családi kapcsolatban állók közül azonban a kiegyenlítési és a méltányossági szempontok az irányadók, amiből következően a teljesítő családtag olyan biztosíték adásra, amely reánézve aránytalan megterheléssel járna, nem kötelezhető. (K. P. III. 853/1937.)

137. Az előörökös özvegyének özvegyi joga az utóörökléssel terhelt s ekként az előörökös hagyatékához nem tartozó vagyona nem terjed ki. (K. P. I. 1651/1937.)

138. Az örökhagyónak az utóöröklés létesítésére irányuló akaratát az utóörökösök megnevezése nélkül is világosan kifejezésre juttatja az elidegenítési és terhelési tilalom elrendelésén felül annak a célnak kijelentése, hogy így legalább örököse gyermekének marad meg az, amit az örökhagyó szerzett. Az ezeket a rendelkezéseket megelőző az a kijelentés, „bár hagyatékomra utóörököszt nem nevezek“ az ezután következő szövegnek lényege és kifejezett célja szerint utóöröklési jogot biztosító tartalmával kapcsolatban nem jelenthet egyebet, mint azt, hogy az örökhagyó az utóörökös személyét nem nevezi meg. Ennek a kijelentésnek azonban semmi különös joghatálya nincs. (K. P. I. 1651/1937.)

139. A Kúria állandó gyakorlatában megnyilvánuló jogszabály, hogy a közös szerzésű vagyon felett a házasság tartama alatt a kezelési jog azt a házastestvért illeti meg, akinek a keresetéből és vagyonából ez a vagyon keletkezett. A tulajdonjogból származó jogosultsághoz tartozik a birtokhoz és a kezeléshez való jog is, ezt a jogot a férj pusztán férji minőségénél fogva feleségétől nem vonhatja el. (K. P. III. 1009/1937.) (L. a 123. sorszám alatt közölt határozatot!)

140. A hozomány, a fentartott hozomány esetét kivéve, a férj tulajdona. Ennélfogva a visszaadott hozományi tőke jövedelme is a férjé. Ezt a nő a házasság megszűnése előtt sem vonhatja el a hozomány rendeltetésére tekintettel, attól a céljától, hogy a háztartási terhek könnyítésére szolgáljon s hogy azt a megélhetésre használja fel. Habár tehát a feleség a hozományi tőkét aty-

jának engedte vissza, ez a ténye nem vonhatja maga után, hogy az a férj hátrányára szolgáljon, s hogy a férj az elmaradt jövedelem pótlásául magasabb tartásdíjat fizessen. (K. P. III. 1002/937)

141. A *köteles rész* kiszámításánál figyelembe veendő az a körülmény, hogy a hagyatékhoz tartozó ingatlant haszonélvezeti jog terheli. (K. P. I. 1342/1937)

Szerkesztői üzenetek.

Dr. O. K. Az illetékdíjjegyzék 65. tétel 1. bek. szerint a közjegyzői díjak megállapítása iránt a közjegyzők, vagy a felek által a bírósághoz intézett beadványok illetékmentesek. Ugyanazon pont 2. bekezdése szerint az illetékmentesség nem terjed ki azokra a kérésekre, amelyeket a közjegyzők a már megállapított díjak behajtása céljából a kielégítési végrehajtás foganatosítása végett a bírósághoz intéznek. Az utóbbi rendelkezéssel kapcsolatosan „a felmerült kételyek eloszlátása végett“ a pénzügyminiszter 53.167/1892. P. M. szám alatt rendeletet adott ki, amely szerint azok a beadványok, amelyeket a közjegyzők a részükre hivatalos eljárásukért megállapított díjaik behajtása végett, mint hivatalos közegek nyújtanak be, hivatalos jelentések jellegével bírnak s mint ilyenek az ill. díjj. 46. tétel „hivatalos jelentések“ vezérszó alatt foglalt határozatok értelmében bélyegmentesek. A most hivatkozott rendelet szerint tehát a behajtási, illetve végrehajtási eljárás rendjén a bírósághoz a közjegyzők részéről benyújtott mindennemű beadvány, így az ingatlanárverési kérés is bélyegmentes. Ha nem is kifejezetten az árverési kérésre, de a *mindennemű* beadványra vonatkozólag ezt az álláspontot foglalja el az Illetékügyi Közlöny 1933. évi 7. szám 11. oldal és Telman könyve II. kiadás 314., 315. oldal. A bélyegmentesség fentírt alapját képező minősítéssel kapcsolatos a bíróságoknak az a gyakorlata, hogy a kir. közjegyzők részére a közvetlenül beadott végrehajtási és egyéb kérésekért díjat nem állapítanak meg, ellenben ha a végrehajtási vagy egyéb kérést a közjegyző megbízásából ügyvéd nyújtja be, díjat megállapítanak, ellenben ilyen esetekre a bélyegmentesség nem terjed ki.

—r —d. A közölt tényálás szerint örökhagyó utolsó rendes lakása Budapest egyik kerületében volt, s az örökhagyó Budapest egy másik kerületében halálozott el. Az illetékes kerületi elől-

járság a halálesetfelvételt kiállította s kiegészítés végett áttette ahhoz a kerületi előljáráshoz, ahol örökhagyónak rendes lakása volt. Időközben az özvegy vidékre költözött s így a kerületi előljáráshoz a halálesetfelvételt további kiegészítés végett annak a községi előljáráshoz küldte meg, ahol az özvegy tartózkodott. A községi jegyző a kiegészítést eszközölte, s a kiegészített halálesetfelvételt az özvegy és a saját aláírása nélkül, csupán községi pecséttel ellátva visszaküldte az illetékes budapesti kerületi előljáráshoz. Amint utólag kiderült, a községi jegyző a halálesetfelvétel adatai alapján egy újabb halálesetfelvételt állított ki, ebben örökhagyó utolsó rendes lakásaként szintén Budapestet tüntette ugyan fel, ezt a halálesetfelvételt azonban a községe szerint illetékes közjegyzőnek küldte meg. Viszont a budapesti kerületi előljáráshoz a hozzá visszaérkezett, kiegészített halálesetfelvételt az illetékes közjegyzőhöz juttatta, aki ennek alapján a leltározást és tárgyalást megtartotta. Az első határnapon a kiskorú örökösök gyámja nem jelent meg s így őt a 62. §. alapján újból megidézte. Ekkor kapta tőle azt az értesítést, hogy a hagyatékot a jelenlegi községi lakóhelye szerint illetékes közjegyző már letárgyalta. E közlés után a budapesti közjegyző az iratok megküldése iránt megkereste a községre illetékes közjegyzőt, aki az iratokat tényleg beküldte s a kísérő levélben közölte, hogy *bár ő maga is látta, miszerint a halálesetfelvétel adatai szerint örökhagyó budapesti lakos volt*, a tárgyalást mégis megtartotta, mert örökhagyó özvegye azt állította, hogy örökhagyó Budapesten csak tartózkodott, tényleges lakása azonban abban a községben volt, ahol jelenleg az özvegy is tartózkodik. Az illetékes vidéki közjegyző közölte még, hogy a hagyaték tárgyalási jegyzőkönyvet, amelyet tényleg illetékesség hiányában készített, hatálytalannak fogja minősíteni, akár hivatalból, akár örökhagyó özvegyének meghallgatása alapján.

Az, hogy a községi jegyző a neki kiegészítés végett megküldött halálesetfelvételtől egy újabb halálesetfelvételt állít ki, s ezt a halálesetfelvétel szerint is illetéktelen közjegyzőnek küldi meg, nyilvánvaló és kétségtelen szabálytalanság, amely sajnos az utóbbi időben szintén gyakran előfordul, rendszerint nem teljesen jóhiszemű célzattal. Egy halálesetről ugyanis csak egy eredeti halálesetfelvételt lehet kiállítani s újabb halálesetfelvételek kiállítása még jóhiszeműen is szabálytalan. A községi jegyző azonban nem csodálkozunk. Az ő alaposságukat és a szabályszerű eljárástól való eltérésre hajlamosságukat jól ismerjük. A kir.

közjegyzőktől azonban a közjegyzői etika és a szolidaritás minden vonalon érvényesítendő elvei alapján joggal meg lehet követelni, hogy az örökösödési eljárásban való illetékességüket a legszigorúbb vizsgálat tárgyává tegyék. Bármilyen kétség esetén forduljanak az illetékesség megállapítása iránt az illetékes bírósághoz. Csak ennek döntése alapján tegyenek érdemleges lépéseket a hagyatéki ügyben s ne állítsák befejezett tények elé az örökösöket s az esetleg illetékesnek mutatkozó másik közjegyzőt. Az illetékesség kérdésében a színpalak mögött és a forumon is hova-tovább elterjedtebb mértékben folytatott harcoktól is távol áll természetesen minden rokonszenvünk. Az azonban, hogy egy közjegyző illetékességének nyilvánvaló hiánya mellett letárgyaljon egy hagyatékot, valamivel már több, mint a közjegyzői etikával és szolidaritással össze nem férő cselekedet.

Dr. B. F. A szombathelyi kir. járásbiróság 9804/1937. számú hozzánk beküldött végzése szerint ez a bíróság a kir. közjegyzőt a hagyatéki eljárás lefolytatására utasította, arra való tekintet nélkül, hogy az érdekelt kiskorú örökös időközben nagykorúsított. A végzésnek véleményünk szerint is helyes indokolása szerint az örökösödési eljárásra nézve az elhalálozás időpontja az irányadó. Minthogy pedig akkor az örökösök között kiskorú is szerepelt, így az 1894. XVI. t. c. 2. §. 1. pontja és 11000/1928. I. M. rendelet 20. §. 1. pontja alapján az örökösödési eljárás hivatalból foganatosítandó. Ez az álláspont ellentétben áll ugyan a Telman Sándor dr. zalaegerszegi kir. közjegyzőnek e közlöny múlt számában a 245. oldalon kifejtett álláspontjával, véleményünk azonban a szombathelyi kir. járásbiróság álláspontjának felel meg, annál is inkább, mert a perenkívüli örökösödési eljárásnál nem lehet olyan értelemben az ügy uráról szólni, mint a peres eljárásban s kétségkívül helyes álláspont az, hogy az örökösödési eljárás tekintetében minden vonatkozásban az elhalálozás időpontjában fenállott helyzet az irányadó.

B. I. Bármennyire is valóságként hangoztatja, mégsem hisszük, hogy a székesfőváros árvaszékének egyik elnökhelyettese olyan kijelentést tett volna, hogy az örökös örökségével tehet amit akar, azt vissza is utasíthatja anélkül, hogy kiskorú gyermekének a visszautasítás következtében bárminő érdekeltsege volna a hagyatéki ügyben s hogy továbbá ilyen esetben ne is küldje be az iratokat a közjegyző az árvaszékhez. A jogszabályokban való ilyen jelentős tévedést egy előkelő árvaszéki funkcionáriusról mégsem tételezhetünk fel.

A kir. közjegyzőhelyettesek és jelöltek állasközvetítését a Magyarországi Kir. Közjegyzőhelyettesek Országos Egyesülete látja el. (Cím: Gyöngyössy Arisztid dr. kir. közjegyzőhelyettes, Budapest, VIII., József-körút 2.)

Kéziratokat vissza nem küldünk s azok megőrzését nem vállaljuk.